

életi HÍRADÓ

XXII. ÉVFOLYAM, 33. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1978. AUGUSZTUS 19.

Világkonferencia Genfben a fajüldözés ellen

Kurt Waldheim, az ENSZ főtitkára nyitotta meg a genfi Nemzetek Palotájában a fajüldözés és a faji megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó világkonferenciát. A nagyszabású fórum egyik kiemelkedő eseménye a fajüldözés elleni harc évtizedének, amelyet az ENSZ közgyűlésének 28. ülészaka hirdetett meg 1973 decemberében azzal a céllal, hogy „elősegítse az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok érvényesülését mindenki számára, függetlenül a fajtól, a bőrszíntől, a származástól, a nemzeti, illetve az etnikai hovatartozástól”.

Az ENSZ tagállamainak kormányképviselői, a különböző ENSZ-szervezetek, valamint felszabadítási mozgalmak — köztük az Afrika déli részén működő felszabadító mozgalmak, valamint a Palesztinai Felszabadítási Szervezet — küldöttei két héten át tanácskoznak a fajüldözés és a faji megkülönböztetés elleni harc kérdéseiről. Mint emlékeztet, az ENSZ közgyűlésének legutóbbi ülészaka az apartheidot az emberi-

ség elleni bűncselekménynek minősítette.

A konferencia titkársága által előterjesztett munkaokmány a fajüldözés elleni harcban elért eredmények mellett felsorolja azokat az akadályokat, amelyek gátolják a faji elnyomás, a faji megkülönböztetés felszámolását. A dokumentum felhívja a figyelmet fontos ENSZ-határozatok nem kielégítő teljesítésére, és külön kitér a dél-afrikai fajüldöző kisebbségi rendszereknek nyújtott külföldi gazdasági és katonai támogatásra.

Lemondta a konferencián való részvételét az amerikai és az izraeli kormány, mert a színes bőrű lakossággal és más etnikai kisebbségekkel alkalmazott szociális és politikai megkülönböztetés, illetve a megszállt területeken élő arab lakosság elnyomása miatt heves bírálatot kellett volna szembeszéniük. Hivatalosan ezt azzal indokolták, hogy az ENSZ közgyűlésének 1975-ös ülészakán olyan határozatot fogadtak el, amely a cionizmust mint „a fajüldözés és a faji megkülönbözte-

tés egyik formáját ítélte el”. Diplomáciai körök szerint mindkét kormány attól tartott, hogy ez az állásfoglalás ismét megerősítést nyer Genfben.

Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke táviratot intézett a fajüldözés és a faji megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó világkonferencia részvevőjéhez.

A szovjet nép egyértelmű támogatásáról biztosítja mindazon erőket, amelyek a népek egyenjogúságáért, a faji és nemzeti megkülönböztetés megszüntetéséért küzdenek.

Leonyid Brezsnyev üzenetében emlékeztet arra, hogy a Szovjetunióban a nemzetiségi kérdés teljes mértékben megoldottnak tekinthető. Az állampolgárok törvény előtti egyenlőségét, nemzetiségi és faji hovatartozásuktól függetlenül garantálja az ország alkotmánya, a szocialista építés mindennapi gyakorlata.

Üzenetben köszöntötte az ENSZ Genfben ülésező világkonferenciáját Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke is.

Amerikai—egyiptomi—izraeli csúcstalálkozó Camp Davidben

Carter—Sadat—Begin találkozó tartanak szeptember 5-én, az amerikai elnök Camp David-i rezidenciáján. Az értesülést a hírugynökségek az amerikai szenátus külügyi bizottságához közelálló forrásokra hivatkozva jelentették. Más források szerint Sadat egyiptomi államfő és Begin izraeli miniszterelnök már elfogadta Carter elnök meghívását.

Washingtoni jól tájékozott források szerint a csúcstalálkozóra vonatkozó megállapodás Vance külügyminiszter és Sadat egyiptomi elnök alexandriai megbeszélésén jött létre.

A hirt hivatalosan is bejelentő Jody Powell, a Fehér Ház szóvivője közölte: a Carter kezdeményezte hármas csúcstalálkozó célja az, hogy a közel-keleti béke megteremtéséhez megfelelő kereteket dolgozzanak ki. Sadat és Begin elfogadta a csúcstalálkozóra vonatkozó amerikai javaslatot, mert „úgy véli, hogy a legfontosabb feladat a békére irányuló törekvés”. A csúcstalálkozó időtartamát nem rögzítették — mondta a szóvivő.

Az Egyesült Államok a Camp David-t találkozótlól csupán a Sadat és Begin közötti nézeteltérések csökkentését várja, arra azonban nem számít, hogy a találkón rendezni fogják a közel-keleti konfliktust — mondta újságíróknak a Fehér Ház egyik tisztviselője, kérve, hogy ne hivatkozzanak rá név szerint. Az amerikai kezdeményezés indítékáról szólva elmondta, hogy az Egyesült Államokat aggasztja a közel-keleti békefolyamat lelassulása, a két fél közötti polémia élesedése, ezért tartja célszerűnek a Sadat és Begin közötti személyes kapcsolat újrafelvételét.

Leonyid Brezsnyev és Todor Zsivkov megbeszélése a Krim-félszigeten

Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke a Krim félszigeten találkozott Todor Zsivkovval, a Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottságának

első titkárával, a Bolgár Népköztársaság Államtanácsának elnökével, aki rövid pihenőre érkezett a Szovjetunióba.

A beszélgetés során a két párt- és állami vezető kölcsönösen tájékoztatta egymást a Szovjetunió Kommunista Pártja tevékenységének főbb területeiről, arról, hogyan valósítják meg vezető szerepüket a szocializmus és a kommunizmus építésében. Nagy figyelmet szenteltek a szovjet—bolgár kapcsolatok legfontosabb kérdéseinek. Megelégedéssel állapították meg, hogy a két fél nagy munkát végzett a sokoldalú együttműködés programjának megvalósításában.

A nemzetközi kérdések megtárgyalása során mind Brezsnyev, mind Zsivkov aláírta: a Szovjetunió és a Bolgár Népköztársaság kitart az enyhülés politikájá mellett, támogatja a Helsinkiben aláírt záróokmány eleit. Meggyőződésük, hogy az enyhülés álláspontján levő országoknak megvan a lehetőségük

arra, hogy fejlesszék a kölcsönös együttműködést a legkülönbözőbb területeken.

Leonyid Brezsnyev és Todor Zsivkov aggodalmát fejezte ki a közel-keleti helyzet legutóbbi fejleményeivel, az új szeparatista lépésekkel kapcsolatban.

Todor Zsivkov tájékoztatta Brezsnyevet azokról a bolgár törekvésekről, amelyek arra irányulnak, hogy a Balkán félszigeten megszilárdítsák a békét, a jószomszédságot, az együttműködést. A két párt- és államvezető kifejezte meggyőződését, hogy a balkáni országok nem engedik meg azt, hogy ez a fontos térség az enyhüléssel és a békével szemben álló erők cselszövéseinek, kísérletezéseinek tárgya legyen.

Bresznyev és Zsivkov rámutatott arra, hogy Kína hegemonisztikus irányvonala mélysegen ellenléte a béke és a szocializmus érdekeivel. Ismét kifejezésre juttatták országai szolidaritását a Vietnámi Szocialista Köztársasággal, amelyre Kína részéről most nagy nyomás nehezedik.

A találkozóról kiadott közlemény megállapítja, hogy az a testvéri barátság, a szívélyesség és a teljes egyetértés létkörében ment végbe.

A kubai külügyminiszter budapesti látogatása

Elutazott hazánkból Isidora Malmierca, a Kubai Köztársaság külügyminisztere, aki Puja Frigyes külügyminiszter meghívására tett hivatalos, baráti látogatást hazánkban.

A Kubai Köztársaság külügyminiszterének hivatalos baráti látogatásáról közleményt adtak ki. Eszerint a külügyminiszterek áttekintették a két ország sokoldalú együttműködésének eredményeit és a kapcsolatok további fejlesztésének lehetőségeit. Tájékoztatták egymást a Magyar Szocialista Munkáspárt XI. és a Kubai Kommunista Párt I. kongresszusán elfogadott határozatok eredményes végrehajtásának menetéről. Tárgyalásokat folytattak az időszaki nemzetközi kérdésekről.

Hangsúlyozták, hogy a Magyar Népköztársaság és a Kubai Köztársaság fontos feladatainak tekinteti a szocialista közösség országai sokoldalú együttműködésének és internacionalista egységének további erősítését.

A két ország határozottan szembeszáll a szélsőséges imperialista és reakciói körökkel a népek békéjét és biztonságát veszélyeztető törekvéseivel. Megállapították, hogy a Kínai Népköztársaság vezetőinek nagyhatalmi, sovinszta politikájá szemben áll a szocialista országoknak a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdítására irányuló erőfeszítéseivel. A kínai vezetők a NATO militarista körrevel, a világ különböző térségeiben az imperializmus és a reakció legszélsőségesebb rendszereivel együttműködve törekuszenek a szocialista országok és a nemzeti felszabadító mozgalmak szolidaritásának megbontására, az el nem kötelezett mozgalom egységeinek felszámolására, haladó, imperialistaellenes jellegének megváltoztatására. Ez a politika amelltt, hogy veszélyezteti a nemzetközi békét és biztonságot, súlyos károkat okoz magának a kínai népnek is.

A külügyminiszterek kifejezték országai testvéri szolidaritását a Vietnámi Szocialista Köztársaság iránt. Támogatásukról biztosítják a VSZK jogos küzdelmét nem-

zeti szuverenitásának védelmében, Kína nagyhatalmi törekvéseivel és beavatkozásai kísérleteivel szemben, valamint Kambodzsa jelenlegi vezetői által kirobbantott fegyveres konfliktus békés rendezésére irányuló javaslatainak megvalósításában.

Kiemelték a Szovjetunió és a szocialista közösség többi országa kezdeményezéseinek és erőfeszítéseinek jelentőségét, amelyek a fegyverkezési hajszá korlátozását és megszüntetését, a leszerelésre vonatkozó nemzetközi egyezmények elfogadását tartják szem előtt. Üdvözölték az Egyesült Nemzetek Szervezetének az el nem kötelezett országok kezdeményezésére összehívott rendkívüli leszerelési ülészaka eredményeit, amelyek kedvező feltételeket teremtettek a leszerelési világkonferencia összehívásához. Támogatásukról biztosították azokat a nagy jelentőségű javaslatokat, amelyeket a Szovjetunió terjesztett elő a rendkívüli ülészakon.

A két külügyminiszter hangsúlyozta, hogy rendkívüli fontosságot kell tulajdonítani a nukleáris leszerelés kérdéseinek. Kifejezésre juttatták, hogy kormányai határozottan támogatják a népek világméretű harcát a neutronbomba gyártása ellen.

Kiemelték azoknak az erőfeszítéseknek a jelentőségét, amelyeket a helsinki értekezlet záróokmánya szellemében, az európai biztonság és együttműködés érdekében tettek.

Nagyrá értékelték az el nem kötelezett országok mozgalmanak növekvő szerepét az imperializmus, a kolonializmus, a neokolonializmus, a fajüldözés, a cionizmus és az apartheid ellen, a tartós békéért, a nemzeti függetlenség megerősítéséért, az igazságos nemzetközi gazdasági kapcsolatokról folyó közös harcban.

Kifejezték meggyőződésüket, hogy az el nem kötelezett országok állam- és kormányfőinek Havannában 1979 szeptemberében megtartandó 6. konferenciája elősegíti a mozgalom erejének és egységének megszilárdítását és fontos nemzetközi problémák megoldását.

Megállapították, hogy a latin-amerikai kontinensen gyarapodnak azok az erők, amelyek az imperializmus ellen, a nemzetközi szuverenitás védelméért, a politikai és gazdasági függetlenség megszilárdításáért, és a még gyarmati uralom alatt levő népek nemzeti önrendelkezéséért és függetlenségéért harcolnak, s kifejezték szolidaritásukat e népek nehéz harcával.

ALAPTÖRVÉNYÜNK SZELLEMÉBEN

A Magyar Nyelv Értelmező Szótára alkotmány szavunkat ekképpen határozza meg: „Valamely állam alaptörvénye, vagy törvényeinek összessége, mely magába foglalja az illető állam társadalmi felépítésének, az állami szervek működésének rendjét, az állampolgárok jogait és kötelezeteit.”

Szocialista hazánk alaptörvényét az 1949-es XX. törvények napján elfogadta, léptette életbe, azóta különleges napként ünnepeljük augusztus 20-át.

Évszázadok szegényeinek, kisemmizettjeinek, elnyomottjainak álma vált valóra ezen a napon: az alkotmány sáncain belülre kerültek mindazok, akiknek osztályrésze századokon át csak a küzdés és a nyomor volt.

Alkotmányunk rögzíti az osztályharcban született eredményeket, s ennek következtében előállt valóságos osztályerőviszonyokat; a dolgozó osztályok szövetségét és uralmát; a személyes- és közbiztonságot; a munka szerinti egyenlőséget, melyet nem érint a kizsákmányolás, az elnyomás, a borszín, az anyanyelv és felfogásbeli különbség sem!

Alaptörvényünk megszüntette a régi ország jogsértéseit, így többek között a nemzetiségi kérdést, a közoktatás, a közművelődés, a közéleti részvétel előjogát! Magában foglalja a munkához való jogot, mely nemcsak jog, hanem kötelesség is; nemzeti érdekeinken túl ráirányítja népünk figyelmét a nemzetköziségre, az egyetemes haladásra, a béke és a népek közötti egyetértés rendkívüli fontosságára is, s kötelességünké teszi a ma még elnyomottak, üldözöttek támogatását, hiszen egyetlen nép sem élvezheti nyugodtan szabadságát, míg mások, más népek elnyomásban sínylődnek.

Társadalmi rendszerünk minden állampolgárt, minden egyént a közösség részévé, megédesített aktív részévé avat; alkotmányunk szelleméből következik, hogy teljessé vált a társadalombiztosítás, a családvédelem és a nyugdíjrendszer. Ez a teljesség pártját ritkítja még a nálunk gazdagabb tőkés országokban is!

Ezen a napon nem feledkezhetünk meg a haladó hagyományainkról sem, azokról, akik századok során azért küzdöttek, hogy elérjék azt, aminek mi már részesei vagyunk, a független, önálló, szép Magyarországot. Dózsa, Rákóczi, Kossuth s 1919. hősei mind azért vérezték, hogy békében és egyenlőségben éljen az ország népe...

E különleges, jeles nap egyaránt magában foglalja alaptörvényünk ünnepeit, István király emlékeztet, valamint az új kenyér köszöntését. Gazdag tapasztalatokban bővelkedő jelentése van tehát ennek a napnak, okkal, s joggal lehet megünnepelni!

A. J.

Török—amerikai tárgyalások kezdődtek

Az Egyesült Államok külügyminisztériumában török—amerikai tárgyalások kezdődtek. A tanácskozára Washingtonba érkezett Sukru Elekdag, a török külügyminisztérium főtitkára. Az amerikai sajtó szerint, a tárgyalások a Törökország ellen három évvel ezelőtt elrendelt fegyverszállítási embargó feloldásával kapcsolatosak.

Emlékeztet, hogy a Fehér Ház nyomására — amelyet aggasztott, hogy az embargó nyomán bezárják az Egyesült Államok törökországi haditámaszpontjait —, a kongresszus mindkét háza megszavazta a tilalom hatályon kívül helyezését. Az erre vonatkozó törvénytervezetet most önti végleges formába a kongresszus egyeztető bizottsága.

Sukru Elekdag a tárgyalásokra hosszú listával érkezett. A lista azokat a fegyvereket tartalmazza, amelyeket Ankara az Egyesült Államokban szeretne megvásárolni, mielőtt a fegyverszállítási tilalom hivatalosan is megszűnik.

Ugyanakkor, mint a Cumhuriyet című tekintélyes török újság írta „a támaszpontok megnyitására csak közös védelmi megállapodás alapján dönthetnek, ez azonban még nem létezik”. Az embargó feloldása és a támaszpontok megnyitása között — hangsúlyozta a lap, a török külügyminisztérium illetékes forrásaival hivatkozva —, nincs közvetlen összefüggés.

Athéni sajtóértesülések szerint Görögország gyors léptekkel halad a NATO katonai szervezetébe történő visszatérés útján. A NATO brüsszeli főparancsnokságán szerzett információkra hivatkozva több görög lap úgy véli, hogy a visszatérésre legkésőbb az év végéig sor kerül. Athéni illetékes körök kiszivárogtatták a sajtó számára, hogy a Törökországgal szemben elrendelt amerikai fegyverszállítási embargó feloldása nem befolyásolja Görögország és a NATO tárgyalásait.

Carter nem terjeszt béketervet a hármak közel-keleti csúcs elé

Cyrus Vance, az Egyesült Államok külügyminisztere az Andrews-légiutaszponton újságíróknak azt nyilatkozta, hogy elégedett az izraeli és az egyiptomi vezetőknek a Camp David-i hármak csúcstalálkozóra szóló meghívására adott gyors és lelkes válaszával.

Zbigniew Brzezinski, az amerikai elnök nemzetbiztonsági főtanácsadója bejelentette: Carter elnök konstruktív indítványokkal készíti elő, hogy a szeptember 5-én Camp Davidban kezdődő hármak csúcstalálkozón kimozdítsa a holtponton a közel-keleti tárgyalásokat, de hivatalos amerikai béketervet nem fog előterjeszteni.

A nyilvánosság előtt hangsúlyozta a hivatalos amerikai derűlátással szöges ellentétben áll a nyugati híregyüttségek által közelebbről meg nem nevezett amerikai forrásoknak és köröknek a szeptember 5-i hármak csúcs esélyeivel kapcsolatos borúlátása és kétkedése. A Reuter szerint Washingtonban a Camp David-i csúcstalálkozót olyan merész hazárdjátéknak tekintik, amely nem kecses, hanem siker egyértelmű kilitálásával.

Közben Egyiptomban és Izraelben is megkezdődött a felkészülés a hármak találkozására. Egyiptomi külügyi tisztviselők bizonygatják, Szadat elnök azért fogadta el Carter elnök meghívását a találkozóra, mert kátyúba került közel-keleti békefolyamatba „új elemeket” iktattak. Az Al Gumhuriya című napilap az egyik ilyen új elemnek nevezi az Egyesült Államoknak azt az ígéretét, hogy teljes jogú partnerként vesz részt a tárgyalásokon.

Az izraeli minisztertanács rendkívüli ülésén Begin miniszterelnök beszámolt a William Quandt-tal folytatott megbeszéléséről. Az amerikai kormánytiszviselő, aki Cyrus Vance kíséretének volt tagja, tájékoztatta az izraeli kor-

mányfőt az amerikai külügyminiszter és Szadat elnök alexandriai tárgyalásairól.

Megállapodásra törekszünk Camp Davidben — jelentette ki Begin a két és fél óras kabinetülés után. Arra a kérdésre válaszolva, vajon a csúcstalálkozót az amerikaiak azért javasolták-e, mert újabb közel-keleti háború kitörésétől tartanak, Begin kijelentette, hogy nem ért egyet az ilyesfajta magyarázattal.

Alfred Atherton, Carter amerikai elnök közel-keleti különmegbízottja alig három héten belül harmadszor tartózkodik Szaúd-Arábiában. Ezúttal a szeptemberre kitűzött amerikai—egyiptomi—izraeli hármak csúcstalálkozóra, valamint Washingtonnak a közel-keleti béke érdekében tett erőfeszítéseiről tájékoztatta a szaúdi vezetőket. Az utazó nagykövet hasonló tárgyalások céljából Ammanba is ellátogat.

A Jeruzsálem Post című izraeli lap értesülése szerint az Egyesült Államok a Camp Davidben rendezendő amerikai—egyiptomi—izraeli hármak találkozásán valószínűleg felveti azt, hogy csapatokat küld a Közel-Keletre, az úgynevezett biztonsági garanciák részeként. Az amerikai alakulatok állomásoztatásának lehetőségéről Carter elnök is szólt a szenátus külügyi bizottságának tagjaival folytatott megbeszélésen. Kairói politikai körök szerint a Camp David-i értekezlet előtt az Egyesült Államok még egyszer felméri az erőket és a lehetőségeket, mielőtt megtenné ajánlásait. Atherton, a külügyminisztérium közel-keleti utazó nagykövete egész augusztusban a térségben marad.

A két ország közben kijelölte a Camp Davidben tárgyaló küldöttségeket. Bizonyos meglepetést keltett, hogy amíg Izrael delegációjának Ezer Weizman hadügyminiszter is tagja, addig egyiptomi partnere, Al Gamazi nem utazik Amerikába.

Megkezdődtek a vietnami—kínai tárgyalások

Hanoiban külügyminiszter-helyettes szintű tárgyalások kezdődtek a Vietnami Szocialista Köztársaság és a Kínai Népköztársaság kormányküldöttségei között a Vietnamban élő kínai nemzetiségű személyekkel kapcsolatos kérdésekről.

Mint a VNA híregyüttsége jelenti, Hoang Bich-Son, a vietnami küldöttség vezetője, az első találkozásán elhangzott felszólalásában emlékeztetett arra, hogy a megvitásra kerülő kérdéssel kapcsolatban a vietnami fél már májusban előterjesztette javaslatait, azokat azonban Kína elutasította.

Csung Hszü-tung, a kínai delegáció vezetője, terjedős felszólalásában megismételte a már ismert koholmányokat, amelyek szerint Vietnamban előterjesztette javaslatát, azokat azonban Kína elutasította.

A dollár hanyatlása USA-célokat szolgál

A bonni csúcstalálkozón tett amerikai ígéret megsegítésének tekintve a Pravda kommentátora, Rudolf Pucskov a dollár újabb nagy arányú árfolyamcsökkenését, azt, hogy az amerikai monopóliumok gazdasági érdekei miatt Washington nem törődik az amerikai valuta újabb értékesítésével.

— A vezető tőkés országok bonni csúcstalálkozásán tett ígéreteket nem egy szakértő már az első pillanattól kezdve kétkedéssel fogadta — írja a szovjet lap kommentátora. A dollár újabb árfolyamcsökkenését következményeiről amerikai lapvélemény idéz: a New York Times véleménye szerint ez újabb súlyos valutaváltságot robbanthat ki, s zavart támaszt a nemzetközi kereskedelemben.

Rendkívüli értekezletet rendez az OPEC?

Valentin Hernandez Acosta venezuelai bányászati és kőolajipari miniszter, a Caracasban megjelenő El Universal című lapnak adott nyilatkozatában cáfolta azokat a jelentéseket, amelyek szerint a Kőolajexportáló Országok Szervezetének (OPEC) tagjai szeptemberben rendkívüli értekezletet akarnak tartani a kőolajárak megtárgyalására. A miniszter szerint az OPEC, a decemberben megrendezendő szokásos értekezlet előkészítésével foglalkozik.

A Közel-Keletről származó hírek szerint az OPEC főtájtára érintkezésbe lépett a tízenhárom tagországgal, hogy

és „erőszakkal kiűzik” őket az országból.

Hoang Bich-Son alaptalanul minősítette és elutasította a kínai küldöttség vezető állításait.

Nyugati híregyüttségeknek a VNA vietnami híregyüttségeire és a hanoi rádióra hivatkozó jelentései szerint a kínai hatóságok provokációja következtében újabb incidens zajlott le a kínai—vietnami határon, Bac Luan határátelőkölőhelynél.

A VNA jelentése megállapította, hogy a határátelőkölőhelyen tartózkodó, áttelepülésük engedélyezésére várakozó kínai származású vietnamiak a kínai biztonsági szolgálat embereinek felbujtására késekkel, övekkel és botokkal támadtak a szolgálatot teljesítő vietnamiakra. A támadók húsz embert, közülük tízet súlyosan megsebesítettek.

Számos vezető nyugati közgazdász követeli, hogy az Egyesült Államok tegyen határozott intézkedést a dollár árfolyamának támogatására. Az óceánon túl azonban nem sietnek. Az árfolyamcsökkenés ugyanis lehetővé teszi az Egyesült Államoknak, hogy nagy kereskedelmi deficitet számoljon, kifizesse jelentős olajvásárlásait, valutadémpinget alkalmazzon külföldi versenytársaival szemben. Ez eredmény az, hogy a tőkés világban növekednek a gazdasági bonyodalmak, kiéleződik az USA és a többi fejlett tőkés ország monopóliumainak ellentéte.

Mindennek következtében a súlyából mind többet veszít amerikai dollár a tőkés gazdasági válság kiéleződésének egyik oka — állapítja meg a Pravda kommentárja.

megkíséreljen rendkívüli értekezletet összehívni szeptember 19-ére Szaúd-Arábiába, és gyakorlatilag biztos, hogy ezen az értekezleten a jövő év első felére vonatkozóan 5 százalékkal emelik a kőolajárakat. Az OPEC bécsi központjának szóvivője közölte: a titkárságnak nincs tudomása arról, hogy rendkívüli értekezlet megtartását tervezi. Bár nem zárja ki rendkívüli értekezlet megrendezésének lehetőségét, mivel az OPEC szabályzata ezt megengedi, a titkárságnak e pillanatban nem áll rendelkezésére értesülés ilyen tervekről.

A SAH „DEMOKRATIZÁCIÓS PROGRAMJA”

Az iráni sah a Kaszpi-tenger partján fekvő nyári rezidenciáján, Nowshahrban nyugati újságírók előtt az ország demokratizálási programját részletezte — miközben Teheránban és az ország más részein folytatódnak a hónapok óta tartó kormányellenes megmozdulások.

Mohammad Reza Pahlavi kijelentette, hogy mindent megtesz az ország demokratizálásáért, ennek fejében azonban az ellenzékkel „korrekt játszma” vár el, s ellenkező esetben a törvény teljes szigorával lép fel vele szemben.

Bejelentette, hogy az 1979-ben tartandó törvényhozási választásokon az 1975 óta egyedül engedélyezett kormányparton, az Iráni Nemzeti Ujjászületés pártján kívüli más politikai csoportok is indulhatnak, választási kampányuk során igénybe vehetik a rádiót és a televíziót, „azzal a feltétellel, hogy nem lépik túl a törvények és az alkotmány szabta kereteket”. A sah azt is közölte, hogy „száz százalékosan” szabad választásokat biztosít, engedélyezi a sajtószabadságot és a békés

tüntetések a politikai problémák felvetésére.

Mint a híregyüttségek megjegyzik, „a demokratizálási folyamat” törvényes kereteit a parlament októberben összeülő ülésén fogja kijelölni: várhatóan ekkor kerül sor az új választási- és sajtótörvény elfogadására is.

A sah reményét fejezte ki, „demokratizálási törekvéseinek” sikerét illetően, de megjegyezte, hogy nem akarja a nyugati rendszert bevezetni. Ugyanakkor eleve kizárta annak lehetőségét, hogy az iráni kommunizmus is részesei lehetnek a demokratizálási folyamatnak. Ezzel kapcsolatban azt fejtette, hogy Iránt — úgymond — a „nemzetközi kommunizmus fenyegeti”.

Az iráni—kínai közlekedésről szólva a sah megjegyezte, „az jelenleg csak a kétoldalú kapcsolatok területét érinti”.

Az iráni uralkodó sajtóértekezletet megelőző éjszaka Teheránban tüntető tömeg bankokat támadott meg, bezúzta ablakait, és megrohmozta az amerikai klubot.

Párton kívüli politikus alakít kormányt Portugáliában

Alfredo Nobre da Costa bíza meg Antonio Ramalho Eanes portugál köztársasági elnök azzal, hogy megalakítsa az ország új kormányát — jelentette be Lisszabonban az elnöki hivatal.

Az államfő július 27-én lemondatta Mario Soares szocialista párti miniszterelnököt, miután a szocialisták koalíciós partnere, a konzervatív Demokrata Szociális Centrum Párt megvonta támogatását a kormánytól.

Alfredo Nobre da Costa pártoktól független politikus és

1977. március 25-én ipari miniszterként lett tagja Soares 1976-ban alakult előző kormányának.

Eanes döntésének megismérese után Soares látható felindultsággal távozott a Belém-palotából és újságíróknak kijelentette, hogy az államfő „nem tartotta tiszteletben az alkotmányt”. Diego Freitas do Amaral, a CDS vezére viszont közölte, hogy pártja elfogadja Eanes választását és „teljes támogatást” nyújt majd az új kormányfőnek.

Felémás Carter-interjú a szovjet—amerikai kapcsolatokról

Nemzetközi kérdéseket érintett a Business Week című lapnak adott nyilatkozatában Carter amerikai elnök. Kijelentései kétértelműek és ellentmondásosak voltak, ami — mint a TASZSZ megjegyzi — az utóbbi időben lassan hagyománnyá lesz a washingtoni kormány politikájában.

Egyrészt az amerikai elnök hangsúlyozta, hogy „a béke és a nukleáris háború elkerülése közvetlenül összekapcsolódik a Szovjetunióval való

barátságunkkal és együttműködésünkkel az együttműködés és a vele párhuzamos versengés körülményei között”. Másrészt viszont Carter világosan értésre adta: az Egyesült Államok folytatja az amerikai katonai potenciál erősítését, hogy nyomást gyakoroljon más országokra. Mint a TASZSZ megállapítja, Washington konkrét lépéseit élesen súlyosan fenyegetik a nemzetközi enyhülést, és neheztik a szovjet—amerikai kapcsolatok fejlődését.

„Előre látom — jelentette ki Carter —, hogy hivatali időm hátralévő részében a védelmi kiadások töretlenül növekedni fognak”. Sőt, az elnök hangsúlyozta: nem lát semmiféle perspektívát arra, hogy jelentős csökkenések a katonai kiadásokat, még akkor sem, ha sikerül megkötni a támadó hadászati fegyverrendszerek korlátozásáról szóló megállapodást.

Az ilyen jellegű kijelentések egyáltalán nem egyeztetettek össze a jelenleg Bécsben, Genfben és Helsinkiben a fegyverzetek korlátozásáról folyó tárgyalásokkal, és megkérdőjelezi az amerikai tőrekvések őszinteségét — tűzi hozzá a TASZSZ.

Carternek a Szovjetunióval való együttműködéssel kapcsolatos általánosságokban mozgó szövegeket nem erősítik meg gyakorlati lépések a Fehér Ház részéről olyan területen sem, mint a két ország közötti kereskedelmi-gazdasági kapcsolatok. „Célok — hangsúlyozta az elnök —: Szélesíteni a Szovjetunióval való kereskedelmet a kölcsönös előnyök és a kölcsönös tisztelet alapján.” De valójában milyen irányvonalat folytat a washingtoni kormány? A közelgő évben a Fehér Ház újabb diszkriminációs korlátozásokat léptetett életbe a Szovjetunióval folytatott kezelt kereskedelemben.

Kártérítési per Pinocheték ellen

Orlando Letelier, a Washingtonban meggyilkolt volt chilei külügyminiszter özvegye, valamint a merénylet áldozatául esett Ronni Moriff családja a washingtoni szövetségi bíróságon kártérítési pert indított Pinochet kormánya, az azóta megszűnt Dina chilei titkosszolgálat négy vezető tisztje és további néhány személy ellen.

Ez az első eset, hogy az Egyesült Államokban magán-személyek pert indítanak egy idegen ország kormánya ellen.

„A Pinochet-kormány elvette tőlünk szeretteinket. Mint a gyilkosság idején is elmondottuk: Orlando Letelier és Ronni Moriff haláláért a chilei diktatúra viseli a felelősséget” — mondották az áldozatok családtagjai egy nyilatkozatban.

Egy amerikai szövetségi bíróság augusztus 1-én a Letelier elleni merényletben bűnösnek találta a Dina több volt vezetőjét, köztük Juan Manuel Contreras tábornokot és kérte kiadatásukat Chilétől, hogy az Egyesült Államokban lefolytathassák ellenük az eljárást.

gyártása egyébként engedély nélkül már folyik.

A képviselőházi vitában megszavazták azt a javaslatot, hogy két százalékkal csökkentés a katonai kiadásokat. A képviselőházban ugyancsak szavazást tartottak egy önálló oktatási minisztérium megalakításáról. Az illetékes bizottság megszavazta az önálló minisztérium megalakulását, de ugyanakkor 3,3 milliárd dollárral csökkentette a kormány oktatási költségvetését. A csökkentés elsősorban a gyermekek élelmezési és az indiánok oktatási programját sújtja.

A fegyverkezési koalíció létrehozását politikai körökben úgy tekintik, mint a konzervatív csoportok erőteljes kiszűrését az 1980-as elnökválasztásra. Dole szenátor sajtónyilatkozatában már be is jelentette szándékát, hogy indul az elnökválasztásokon, mint a legkülönbözőbb konzervatív csoportok elnökjelöltje.

Carter népszerűsége, a legutóbbi amerikai közvélemény-kutatás szerint, a tavalyi 75 százalékról 44 százalékra csökkent. Egyebek mellett azért is, mert egyik szavával agyoncsapja a másikat. Például az enyhülés, a világbéke, a leszerelés hívének mondja magát, ugyanakkor intézkedéseivel — egyebek közt a fegy-

verexport támogatásával — a hidegháborúnak, a fegyverkezési hajszának mutat zöldet. Alighanem fontosabb neki a nagyhatalmú fegyvergyártó trösztök, mint a békés amerikai polgárok közötti népszerűség: a „héjapolitika” ösztönző erőt között ugyanis igen előkelő helyezése van a fegyverkereskedelem busás hasznának.

Ezért szállítják és szállítanak ma is amerikai fegyvert haladó, vagy haladásra kész afrikai és ázsiai országokat előzőnői készülő agresszoroknak. Nem egyszer láthatók a tévé képernyőjén ilyen fegyverekkel vívott csatákban elesett emberek, rombadöntött falvakat, városi házsorokat, lelőtt amerikai helikoptereket, kilőtt amerikai tankok — kilométerek tizezreire Washingtonból...

Pedig hát Carter maga jelentette ki egyik beszédében: „... nyugtalánít engem, hogy országom a földkereség vezető fegyverkereskedőjének szerepét tölti be.” Ez a mondat alighanem kortesfogás volt csupán, mert például a nyugatnémet Spiegelben olvasható (amely tudvalegőleg nem a Béke-világban, hanem a nagytőkés csoportok orgánuma), hogy az USA a második világháború befejezése óta 100 milliárd dollár értékű fegyvert szállított, összesen

136 államnak, s hogy ma több fegyvert exportál, mint az összes tőkés országok együttvéve. A többi közt a chilei fasiszta juntának, a dél-koreai rezsimnek, Afrika, Ázsia és Latin-Amerika legtöbb reakciós diktatúrájának. Amerikai lapok pedig arról értekeznek, hogy a fegyvergyártásba fektetett tőkéből másfél-kétszer annyi a haszon, mint a békés célú termelésből.

A fegyver-lobby persze igyekszik leszerelni a józan, békeszerető amerikai polgár ellenérveit, hogy úgymond, fegyverexport nélkül katasztrofálisan növekedne a munkanélküliség. Am a washingtoni Fehér Ház hivatalos statisztikája szerint az USA fegyvergyáraiban 350 ezer ember dolgozik, ami az összes foglalkoztatottnak mindössze 0,3 százaléka. Nem nehéz kiszámítani, hogy a leszerelés megvalósulása, a fegyverexport csökkentése miatt elbocsátott dolgozók minden nehézség nélkül munkára találnának a békés piacra termelő üzemekben. A két világháború közötti kereskedelmi kapcsolatok fejlesztése és a fejlődő országok vásárlóképeségének növelése ugyanis — a kisebb haszon, de sokszorosan nagyobb forgalom révén — több munkáskezelést igényelne, mint a fegyvergyártás.

VILÁGHÍRADO

Fegyverkezési csoportosulás alakult az Egyesült Államok kongresszusában

Az amerikai kongresszus két házában a két pártjának tagjaiból új koalíció alakult, azzal a céllal, hogy sürgecsk és biztosítsák az Egyesült Államok további erőteljes fegyverkezését.

Az új csoporthoz 148 képviselő és szenátor csatlakozott, továbbá a kongresszuson kívüli katonai lobbyk, jobboldali, konzervatív szervezetek tagjai, köztük az előző kormány volt pénzügyminisztere, William Simon, Thomas Moorer admirális, Lyman Lemnitzer tábornok, John Singlaub tábornok, a Dél-Koreában állomásozó amerikai csapatok nemrég leváltott parancsnoka. A fegyverkezési koalíció egyik társelnöke Robert Dole konzervatív képviselő, aki alelnökjelölt volt Gerald Ford mellett az 1976-os alelnökválasztáson, a másik társelnök Paul Laxalt szenátor.

A koalíciót bejelentő sajtóértekezleten közölték, hogy az új csoportosulás célja a „nem-

NÉHÁNY TUDNIVALÓ

Az állampolgári jogok gyakorlásáról

A Magyar Népköztársaság Alkotmánya határozza meg az állampolgárok jogait, kötelességeit. Többször felvetődött a büntetésvégrehajtás munkáját nem, vagy kevésbé ismerő emberek részéről, hogy a szabadságvesztés-büntetését töltő elítéltekre vonatkoznak-e a benne foglaltak?

A válaszokban két végtelment lehet találni. Az egyik az, hogy nem vonatkoznak, a másik pedig, hogy teljes mértékben igen, és azokat gyakorolhatják is.

Az egyik álláspont sem fedi teljesen az igazságot. A szabadságvesztés-büntetés végrehajtása állami kényszer jellegű intézkedés. A kényszer jellegéből adódik, hogy a végrehajtás elemei joghátrány betartását, tartatását is tartalmaznak, köztük a legsúlyosabb kényszerintézkedések, így a fegyverhasználat alkalmazását is. A szocialista büntetésvégrehajtásban sem lehet elzárkózni annak kimondásától, hogy az elítéltek átneveléséhez a bv. intézetek rendjének betartásához szükség van a jogszabályokban előírt szigor megtartására, joghátrány alkalmazására is.

Emellett és ezzel együtt a szükséges szigor nem önállóan, hanem a szocialista humanizmussal együtt érvényesül az elítéltek kötelességeit-jogait előíró jogszabályokban, utasításokban.

Az 1966. évi 21. számú törvényerejű rendelet 18. §-a kimondja, hogy „az elítélt kötelességei, jogai csak annyiban

A legfőbb ügyéssel egyetértésben kiadott miniszteri utasítás

— a Büntetésvégrehajtási Szabályzat — határozza meg, hogy az állampolgári jogok, kötelességek gyakorlásánál mit és hogyan tehet vagy nem tehet az elítélt.

Ez a helyzet a büntető vagy polgári, munkaügyi kérdésekben tett jognyilatkozatok tekintetében is. Az elítéltektől mint állampolgártól joggal követelhető meg a kötelességek teljesítése, ugyanakkor jogainak gyakorlásához biztosítottak a feltételek. De: a joggal élni kell (tudni), nem pedig szándékosan, rosszindulattal visszaélni! Az elítéltek ismerik jogukat, kötelességeiket és egy részük az állampolgári felelősség mércéjéhez igazodva teljesíti, illetve gyakorolja is azokat.

Többször előfordul — első sorban a visszaesőknél —

az elítélt nyilatkozhat és annak feltételeit a bv. intézet biztosítja.

Ez azt jelenti, hogy az elítélt számára lehetővé teszik a büntetőeljárás jog szerint öt megillető jogok gyakorlását. A bv. intézet rendjének sérelme nélkül, jogi képviselőjével írásban vagy személyesen érintkezhet. A személyes érintkezést a bv. intézet parancsnoka engedélyezi: az engedélyezést kérelmi lapon kell kérni. Lehetőség van arra is, hogy az elítélt jogi képviselőjének meghatalmazást adjon.

Előfordulhat, hogy az írásbeli beadvány elkészítéséhez szükséges papírral, írószerrel az elítélt nem rendelkezik, ezeket ilyenkor a bv. intézet biztosítja. Ha az elítélt nem tud írni, akkor kérésére nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kell foglalni. Akár személyesen készítette el a beadványt, akár jegyzőkönyvbe foglaltuk: az átvétel napján kelt bélyegzővel kell ellátni, majd továbbítani az illetékes szervhez. A dátum különösen akkor fontos, ha a nyilatkozat — fellebbezés, panasz stb. — megtételére a jogszabály időpontot — nyolc nap, tizenöt nap — határozott meg. A beadvány elkészítése csak a napirendben meghatározott szá-

a jogszabályok rendelkezései alapján teljesítik vagy utasítják el

a kérelmet: nem volt és a jövőben sem az lesz a meghatározó a döntésnél, hogy „teljesítjük az elítélt kérelmét, legalábbis többet nem zavar bennünket”.

Előfordul, hogy egyes elítéltek — ami biztos, biztos alapon — a legfelsőbb államhatalmi, államigazgatási szervekhez címzett beadványukat azzal a gondolattal, hogy így számukra kedvezőbb lesz a döntés. Ez téves: beadványukat minden esetben a döntésre illetékes szervhez továbbítják.

módosulnak, amennyiben erről az ítélet vagy jogszabály rendelkezik, vagy azok gyakorlását a szabadságvesztés végrehajtása gátolja”.

Bizva abban, hogy az önmaguk becsületére, emberi értékére, állampolgári felelősségükre többet adó elítéltek megszüntetik a cikk tanulságait — a többiek pedig megismerik, hogy felelőtlenül, szándékosan és különösen rosszindulattal nem jutnak messzire — vizsgáljuk meg, hogy büntető, polgári vagy munkaügyi, illetve egyéb ügyekben jognyilatkozatot tehet, milyen kötelességeket vállalhat, milyen jogokat és hogyan gyakorolhat az elítélt?

Büntetőügyben

badfoglalkozás ideje alatt történhet: ilyen címen nem lehet a munka, vagy a közös foglalkozásokon való részvétel alól felmentést kérni.

Többször előfordult, hogy jó frászkészséggel rendelkező, az ügyekben „járatosabbak”, úgy is lehetne mondani, „dörzsölték” valamit valamit alapon beadvány elkészítésére, zugírásatra. Ez a magatartás káros és fegyelmileg büntetendő.

A Büntetésvégrehajtási Szabályzat rendelkezése alapján az elítélt által megírt kegyelmi kérelmet a büntetőügyben eljáró elsőfokú bírósághoz, a perújítási kérelmet az elsőfokú bíróság területén működő ügyésznek, a törvényességi óvás iránti kérelmet a Legfelsőbb Bíróság Elnökének, vagy a legfőbb ügyésznek továbbítják. Többször előfordul, hogy egyesek igyekeznek lassítani az ügyintézkést, és fölöslegesen levelezgetnek. Esetenként önmarcangolást is okoz, ha az elítélt „kérelmének” többszöri elutasítása esetén is gyártja az újabb beadványokat. Megjegyzendő, hogy az illetékes szervek

A csak magasszintű történelmi címzés lassítja az ügy intézkedését, késlelteti a döntést. Megtörtént már, hogy a büntetőügyben sérelmezett, a probléma rendezésének kérése mellett rágalmozta az ügyben eljáró szervet vagy annak dolgozóit.

A szabadságvesztés-büntetés alatt is kötelessége minden elítéltek betartani a Magyar Népköztársaság törvényeit. A rágalmozás a fogvatartás alatt is bűncselekmény! Ilyen esetben a fegyelmi büntetés kisza-

bása mellett hivatali kötelesség megtenni a büntető feljelentést is!

A büntetőügyben tehető nyilatkozatok mellett foglalkozni kell a polgári, munkaügyi peres és egyéb ügyekben tehető jognyilatkozatokkal, eljárásokkal. Több éves tapasztalat, hogy különösen polgári peres eljárások kezdeményezésénél első sorban a visszaeső elítéltek „szorgalmaznak”.

A Polgári Törvénykönyv — 1959. évi IV. törvény — 2. §-a

ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul,

különösen, ha a népgazdaság megkárosítására, az állampolgárok zaklatására, jogaik és törvényes érdekeik csorbítására vagy illeléktelen előnyök szerzésére vezetne.”

Az 1966. évi 21. számú törvényerejű rendelet 18. §-a és a Büntetésvégrehajtási Szabályzat rendelkezései, a Polgári Törvénykönyv említett szabályaival összhangban határozza meg a nem büntetőügybe tehető jognyilatkozatok tartalmi és eljárási szabályait.

Ennek megfelelően „az elítélt nem büntetőügyben is jognyilatkozatot tehet, kötelességet vállalhat, illetőleg azokat teljesítheti, feltéve, hogy azt jogszabály vagy a szabadságvesztés büntetés végrehajtása nem zárja ki vagy nem gátolja. A jogok gyakorlásával kapcsolatban az elítélt törvényes vagy jogi képviselőjét megbízhatja, vele írásban vagy személyesen érintkezhet.”

Az elítélt természetesen csak úgy gyakorolhatja jogait, hogy az ne sértse az intézet rendjét, a magatartásra előírt szabályokat. Az intézet parancsnoka határozza meg, hogy az elítélt jogi képviselőjével melyik napon, milyen időpontban találkozhat. Szabály, hogy jogi képviselőjétől semmit át nem vehet, beadványát intézés céljából át nem adhatja, csak a meghatalmazást írhatja alá.

A JOGGAL VALÓ VISSZAÉLÉS egyik módszerként választják egyes elítéltek az alaptalan perindítás vagy indítatást. A sok-sok példa közül kiragadva néhány:

Sz. J. elítélt minden igyekezete arra irányult apasági perében, hogy újabb és újabb tárgyalások kitűzésére kényszerítse a bíróságot, teljesen alaptalan bizonyítékokra hivatkozva, majd az utolsó tárgyaláson kijelentette, hogy Sándor utónevű gyermekét a magáénak elismeri. A bíróság megállapította, hogy az elítélt a gyermek apja.

Sz. J. még tovább akart „utazgatni”, ingyen fogyasztani az élelmet, találkozni hozzátartozóival. Ezért az elismerés ellenére fellebbezte az ítéletet, majd az illetékes megyei bíróságon visszavonta fellebbezését. Az elsőfokú bírósági tárgyaláson esetenként húsz hozzátartozója is megjelent! Nem a bírósági tárgyalás és annak eredménye érdekelt, hanem az, hogy hány hozzátartozójával és mennyi időt beszélhet. Nem riadt vissza botrányos jelenetektől sem, amikor a bíróság egy alkalommal nem teljesítette kérelmét; a végén rendőri segítséget kellett kérni a rend helyreállításához.

Sz. J. nem tanult az esetből, újabb keresetlevelet adott be azzal, hogy élettársával együtt élő rokona ellen hatervez forint megfizetése iránt pert indított és kérte, hogy a tárgyalásra állítsák elő. A bíróság gondosan megvizsgálta a kereset tartalmát, a körülményeket és a kért elutasította. Sz. J. elítélt terve, hogy a fegyháztól

polgári peres ügyben az elítélt megjelenése nem minden esetben kötelező.

A perben meghatározottként eljárhat egyenesági rokona és annak házastársa, az örökbefogadó és a nevelőszülő, az

úgy rendelkezik, hogy „a törvény védi az állampolgárok és szervezeteik személyéhez fűződő jogait, továbbá vagyoni jogait és törvényes érdekeit. A törvény biztosítja az állampolgároknak és szervezeteiknek az őket megillető jogok szabad gyakorlását, e jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően.” Az 5. § rendelkezése: „A törvény tiltja a joggal való visszaélést. Joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása,

több száz kilométerre a járásbírószágra szállítsák és ott hozzátartozóival találkozhat, nem sikerült.

K. I. elítélt egy falujabeli lakos ellen ezer forint megfizetése miatt indított pert. Állítólagos igénye az volt, hogy 1974-ben egy hízó adott el az alperesnek és az a vételárból még nem fizetett meg ezer forintot. A keresetében megnevezett alperes adatait meghamisította és a bírósági tárgyaláson derült ki, hogy személyesen jelenlevő alperes nem is az igazi, hanem egy másiktól van szó! Ugyanakkor azt is állította, hogy a vételár összegét nem jól határozta meg és azt módosítani szeretné. A lényeg nem a hízó adásvételének ügye volt, hanem az, hogy a tárgyaláson megjelent az elítélt édesapja, felesége — idézés nélkül —, és beszélőre, valamint élelmiszercomag átadására kérték engedélyt. A kérelmet a bíróság nem teljesítette.

J. T. és K. M. elítéltek más-más bv. intézetben töltötték büntetésüket. Találkoznunk akartak, ezért J. T. elítélt valóságosan keresettel fordult a bírósághoz, mely szerint ajándékot követel vissza K. M. elítéltektől. Az ajándék szerinte egy lovas szobor. Állítása szerint azért adta K. M.-nek és feleségének, mert majdan születendő gyermeküknek ő lesz a keresztapja. A bíróság — helyesen — megállapította, hogy a nyilvánvaló cél az a lovas szobor „visszakövetelése” volt, hanem az, hogy a két elítélt találkozzon egymással és hozzátartozóival, s ehhez igénybe vegyék az ingyenes szállítást és a rendkívüli beszélőt. A terv itt sem sikerült.

B. F. elítélt az egyik szomszédja ellen indított eljárást és előadta, hogy az két bőznyeget adott el Sz. K.-nak öt-ezer forintért és a vételárból még nem egyenlített ki kétezer forintot. Tanúként jelentette be régi ismerőseit, K. L. elítéltet, aki egy másik bv. intézetben töltötte a büntetését. A beadványok alapján a bíróság megállapította, hogy az elítéltek ugyanabba a városba akarnak utazni, és ott a bírósági tárgyaláson ismerősökkel s hozzátartozóikkal találkozni.

P. S. elítélt bontóperében a bíróság 1977 második félévében egyező akarattal nyilvánította, közös kérelmük folytán házasságukat felbontotta. P. S. elítélt a tárgyaláson már tudta, hogy felesége két évi szabadságvesztés-büntetését tölti és a bíróság elrendelte szigorított őrizetét is. Akkor nem kérte, hogy a bíróság tiltassa el a feleséget a névviseleéstől, később azonban megdölgölte magát és a találkozás érdekében felébredt benne a „bűzkeség”. Keresettel fordult a bírósághoz és kérte a névviselet eltiltását, illetve a bírósági tárgyalásra való előállítását.

Eddig a példák, ezután követhetnek a jogszabály rendelkezése, amely szerint

a testvér házastársa, továbbá ügyvéd vagy ügyvédi munkaközösség. Ritkább eset, hogy polgári peres eljárásoknál az elítélt meghatalmazottat bíz meg ügyeinek intézésével, inkább az a jellemzőbb, hogy kéri a tárgyaláson való személyes részvétel biztosítását.

Ez azzal jár, hogy másik bv. intézetbe kell szállítani, előállítani. Az oda-visszaszállítást 8—10 napot vesz igénybe, ez idő alatt az elítélt nem dolgozik, nem keres, 8—9 napig tétlenül tölti idejét a bíróság székhelye szerint illetékes megyei bv. intézetben. Az ilyen esetekben is egyik fő cél a hozzátartozókkal, ismerősökkel, elítélt társakkal való találkozás.

A cikkben szereplő témákról szakemberekkel beszélgetve, volt, aki azt javasolta, hogy az lenne a megoldás, ha polgári vagy munkaügyi peres ügyben az elítéltet egyáltalán nem állítanak elő, hanem megbízása alapján eljárna a meghatalmazottja.

A szocialista büntetésvégrehajtás célja a büntetésüket töltő állampolgárok átnevelése, annak elősegítése, hogy szabadulásuk után beilleszkedjenek a dolgozó emberek közösségébe,

let vagy képviselőt (Pp. 5. §-ának (2) — (3) bekezdés), „aki akár a tárgyaláson, akár valamely periratban jobb tudomása ellenére, vagy nagyfokú gondatlanságból:

a) az ügyre vonatkozó oly ténnyt állított, amelyről bebizonyult, hogy valótlan, vagy az ügyre vonatkozó oly ténnyt tagadott, amelyről bebizonyult, hogy igaz;

b) oly ténnyt, amelyből tudni kellett, hogy a per előlétesése szempontjából jelentős, elhallgatósi;

c) nyilvánvalóan alaptalanul hivatkozott valamely bizonyítékra.

d) valamely nyilatkozatot indokolatlanul tesz meg, vagy azt felhívás ellenére nem teszi meg, és ezáltal a per befejezését késlelteti.

A bíróság azt a felet, képviselőt, aki felesleges költségere okoz, a törvény értelmében a költségek megtérítésére való kötelezésen felül — pernyertességre vagy pervezetességre tekintet nélkül — a külön jogszabályban meghatározott illetékeknek az állam részére való megfizetésére kötelezheti”.

A pénzbírságot és az illetéket az elítélt keresményéből, letéti pénzből levonják és ha szabadulási esetleg a levonást nem lehet teljesíteni, a fennmaradó tartozását szabadulás után lesz köteles megfizetni.

dr. M. J.

Nyolcvanöt perc: hat hónap!

Rostás Gergely augusztus elsején, hangosi munkahelyéről a kora délutáni órákban megszökött.

Egy óra huszonöt perc múlva elfogták. A dunaújvárosi bíróság a szökevényt hat hónap, fegyházban eltöltendő szabadságvesztésre ítélte.

Egy alig húsz esztendő fiatal arra az elhatározásra jutott, hogy büntetésének hátralevő részét nem tölti le. Szökni akart. Hová, merre, hogyan, mivel? ... Elmondása szerint haza igyekezett, mert honvágya volt.

Számtalanszor leírtuk, elmondottuk: a szökés a társadalomra rendkívül veszélyes bűncselekmény, hiszen a szökevénynek elsősorban ruhára, pénzre, élelemre van szüksége. Ezekhez az alapvető dolgokhoz pedig csak újabb bűncselekmények árán juthat, mert a lakosságtól támogatást, segítséget nem kap! A büntetésvégrehajtás a társ-szervekkel együtt minden esetben rendkívül nagy apparátussal veszi üldözöbe a szökevényt.

Kénytelenek vagyunk önmagunkat ismétlni: hazánkban eredményes szökés évtizedek óta nem volt! Élve, vagy halva valamennyiüket elfogták. Nem menekülhettek!

Pálhalmán is ez történt. A munkáltató öt rádió jelentette a szökést. Riadórt rendeltek el. Fegyveresek zárták a területet. Ertesítették a rendőrséget. Nyomuldozó kutyaikat vittek a helyszínre. Az utakon minden gépjárművet leállítottak. Igazoltatták az utasokat. A kocsikat átvizsgálták. Még a több kilométerre levő Duna-partján is készenlétben állt a vízirendőrség.

Rostás Gergely egyetlen szerencséje, hogy az első felszólításra megadta magát, mert a géppisztoly súlyzára csőre vágta a löszert, az ór már az ujját is az elsütő billentyűre helyezte ...

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy a szökevények üldözése, elfogása harci feladat! Itt nem babra megy a játék. A szökés gondolatával foglalkozóknak számolni kell, hogy testi épségüket, életüket kockáztatják.

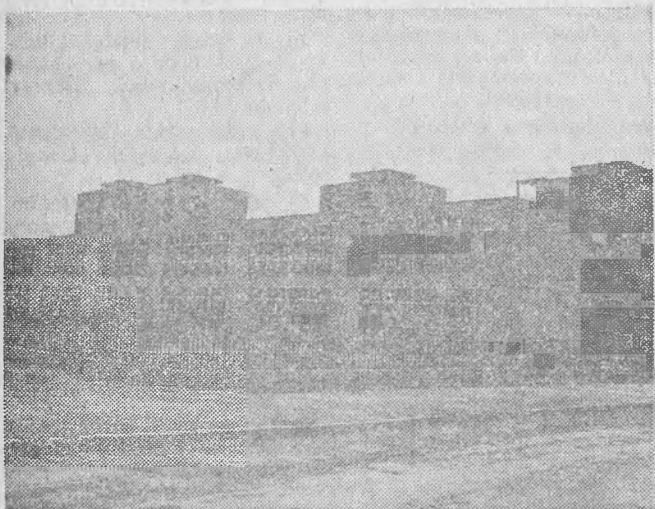
A többszörösen — lopás, betörés miatt elítélt Rostás Gergely húszéves korára már elérte a legsúlyosabb fokozatot, a fegyházat. Tizenegy hónap múlva szabadult volna ...

— ZIMM —

HÍREK — KÉPEK — ESEMÉNYEK

Mint arról már hírt adtunk, a Dunai Vasmű Sándorházán nagy arányú fejlesztést hajt végre. A korábbi oszlopcarnok mellé két új csarnokot építettek. Így rövidesen lehetővé válik, hogy újabb elítéltek ismerkedjenek meg a korszerű nagyipari termelési módszerekkel. Jelenleg a gépek szerelését végzik. Az átadásra rövidesen sor kerül.

Székesfehérvárott a Sándorházán gyártott könnyűszerkezetes építőelemekből elkészült egy új tizenhat tantermes iskola

A korszerű mezőgazdasághoz a repülőgép ugyanúgy hozzátartozik, mint a traktor. Képünkön az elítéltek műtrágyával töltik meg a gép tartályát

Nyári spartakiád

Sátoraljaújrhelyen az elítéltek kulturbizottság szervezésében nyári spartakiádot hirdettünk meg a következő sportágakban: röplabda, lábténisz, asztalitenisz és sakk.

E rendezvény-sorozatban mindenki résztvehet, aki munkája és magatartása alapján állandó tv- és sportfoglalkozási engedéllyel rendelkezik.

A benti vezetékes rádió felhívása után lázas készülődés kezdődött. Természetesen minden munkaterület olyan csapatot szeretett volna indítani, amellyel előkelő helyet tudnak elérni...

A bajnokság még júniusban kezdődött azzal, hogy a csapatkapitányok nyilvános soroláson vettek részt a kultúrteremben. Ezt követően a már felsorakozott népes szurkolótáborral együtt kivonultak a csapatok, hogy négy egymást követő vasárnap küzdjenek a bajnoki cím elnyeréséért.

A selejtezők kieséses rendszerben zajlottak le. A legjobb négy csapat július 2-án körmerkőzéses formában küzdött az első három hely megszerzéséért, illetve a kitűzött díjak elnyeréséért. A bajnokságot és az „ezzel járó” kiételezés-növelést a raktár-könyvtár-írnok vegyescsapat nyerte éles küzdelemben, fegyelmezett csapatjuttatással és az előzőleg megbeszélte taktika pontos betartásával. A második helyet és a soron kívüli levélváltás jutalmat egész kis különbséggel a „B” műszak szabászat-csapat, a harmadik helyet és a parancsnoki dícséretet a „2”-es termelő szalagcsapata szerezte meg.

A mosó-garázs-szakácsok vegyescsapatának meg kellett elégedni a negyedik hellyel, amit főleg annak köszönhetek, hogy még alkalmanként sem tudták azt a jó csapatjátékot és taktikai fegyelmet nyújtani, amit a selejtezők során tőlük megszoktunk és joggal vártunk.

A röplabda-bajnokság befejezését követő hétfőn már újra nagy buzgalommal készültek a csapatok a július 9-én kezdődő lábténisz-bajnokságra. Voltak, akik a csorbát szerették volna kiküszöbölni, mások pedig az elért sikereket szerették volna folytatni: összesen 32 csapat — 32 zárka — adta le a nevezését. A legjobb 8 csapatig sorsolás alapján, kieső rendszerben játszanak a csapatok, majd a legjobb 8 szintén sorsolással két négyes csoportra oszlik, és körmerkőzést játszanak. A két csoport első helyezette dönti el az 1—2. helyet, míg a csoportmásodikok a 3—4. helyért küzdhetnek meg. A már lejátszott mérkőzések alapján, ha az eddig mutatott fegyelmezett és sportszerű játékukat továbbra is tudják tartani, akkor a döntőbe várható az 58-as és 61-es zárka csapata.

Elmondható, hogy eddig minden elítelt — akár játékos, akár szurkoló — a fegyelmezettebben viselkedett, úgy a pályán, mint a pálya szélén. Bizom benne, hogy a rendezvény-sorozat még tovább szilárdítja a közösségi szellemet és a fegyelmi helyzetet, hiszen senki nem akarja magát kizárni a további lehetőségekből!

Az 1977-es évben a kulturbizottság részéről meghirdetett „Viselkedjünk kulturáltan” mozgalomról elmondhatjuk, hogy sikeres volt, amit az a tény is bizonyít, hogy a sportrendezvények alkalmával elég kis helyen igen sokan voltak, és a legkisebb fegyelmezetlenség sem fordult elő. Még figyelemzetni sem kellett senkit!

Bizom benne, hogy a nyári spartakiád befejezése alkalmával, ha újra jelentkezem, hasonló jó hírekről tudok majd beszámolni.

Kiliti Ferenc elítelt

Vannak olyan emberek, akik akarva-nem akarva mindig belekeverednek különféle csetepatékba; látszólag véletlenül sorozatról van szó, de ha jól szemügyre vesszük a történeteket, már nem véletlenről beszélhetünk.

Itt van például Raffael László, fiatalember, épp csak betöltötte huszonkettedik évét s máris harmadik büntetését tölti. S ami a legfeltűnőbb az egészben, hogy mindig erőszakos cselekményekben vett részt: garázdaság először, hivatalos személy elleni erőszak másodsor, és harmadszor újra ugyanez; nem hiszem, hogy földöntúli hatalmak rángatták bele őt ezekben az ügyekbe, nagyönis evilági erők játszanak itt közre. Többek között az ital és a rosszszul értelmezett férfiasság.

De nézzük, mi is történt. S egyelőre, főként az érdekelt, hogy miképp is rögződött mindez Raffael Lászlóban?

— Békésen üldögéltem egy kisvárosi presszóban az élettársammal, nem tagadom, iszogattunk is, kólát rummal. Nem volt több, amit megittunk, mint körülbelül két deci, de ezt is lassan, tehát nem árthatott, egyébként is én bírom az italt, az előbb említett mennyiségnél jóval többet meg tudok inni, s az sem árt meg. Beszélgettünk, iszogattunk, amikor bejött a presszóba az a rendőr, akivel konfliktusom is volt; miatta kerültem börtönbe. Tisztelettel köszöntöttem és meghívtam, hogy üljön az asztalunkhoz, igyon meg velünk egy pohárkával, de ő udvariasan elhárította meghívásomat, mondván, hogy szolgálatban van és ilyenkor nem iszik. Ebben maradtunk, de én még hozzátettem (s közben a kezemet nyújtottam), hogy nem haragszom azért, ami közöttünk történt, s hogy nincs bennem bosszúvágy, s ha ő is úgy gondolja, felejtjük el, borítsunk fátylat a multra.

— Mit szolt erre?
— Semmit, csupán annyit, hogy ő a kötelességét teljesítette, akarki garázdálkodott volna, neki elő kellett volna állítania. Tehát, a személyem ellen nem volt és nincs is kifogása.

— Maga erre megnyugodott?

— Igen. Tovább iszogattunk az élettársammal meg a munkatársaimmal, ugyanis ekkor vettem föl a fizetésem, mert fel kellett utaznom Pestre, temetésre, még pár óra volt a vonat indulásáig. Úgy gondoltuk, hogy maradunk és diszkurálunk, hiszen pénzünk és időnk van.

„Más” körülmények?

— S aztán mi történt?
— Bejött két rendőr, igazoltattak, bevitték a kapitányságra. Én, ellenállást tanúsítottam, úgy kellett lefogni, mert máltánytalanságnak tartottam, hogy egy békés állampolgárt bevisznek a kapitányságra, holott erre semmi ok nem volt.

— Végülis valamilyen oknak kellett lenni, különben tényleg nem vitték volna be. Bizonyára történt közben valami, s most az a kérdés, hogy mi?

— Állítólag én borotvával fenyegettem meg azt a rendőrt, akivel két évvel ezelőtt konfliktusba keveredtem!

— Volt magánál egyáltalán borotva?

— Volt, ugyanis az apám megkért, hogy ha már Pestre megyek, vigyem el neki a borotváját. És én el akartam neki vinni, ez csak nem bűn? Mástkülönbben, hogy vittem volna el neki, ha nem vágom zsebre?!

— Ez igaz, de ha a zsebében volt, hogyan tudta az a rendőr, hogy magánál mi van, ha nem mutatta volna meg? Bizonyára tényleg elővette, és meg is fenyegette, hiszen senkinek nincs röntgenszeme, hogy megmondja, mi van a maga belső zsebében. Csupán arra vagyok kíváncsi, hogy mi szükség van arra, hogy meséljen, sokkal egyszerűbb lenne a helyzete, mármint a jövő szempontjából, ha szembenézne igazai önmagával, s leszámolna a hamis illúziókkal!

— Nem és nem, higgye el, én nem fenyegettem senkit, arra a rendőrrre meg miért haragudtam volna?

— Azt nem tudom, de már elmondtam, hogy mit gondolok erről a történetekről, amit állít. Ha nem akarja elismerni, nem ismeri el. Ehhez joga van. De, legalább azt vegye figyelembe, hogy nem véletlenül került ide, s nem először, hanem immár harmadjára büntetik meg garázdaságért és hivatalos személy elleni erőszakért!

— Az első kettőt megérdemltem, de most igazán ártatlan vagyok. Nem mondanám, ha nem úgy lenne.

— Ez a baj, látja, hogy most is köti az ebet a karóhoz, pedig nem sok értelme van. Mennyivel egyszerűbb lenne, ha beismerné: „igen, ezt tettem, s vállalom érte a felelősséget!”

— Látom, maga sem hisz nekem.

— Nézze, ez nem hit kérdése, gondolom, a bíróság sem valamiféle hitből ítélte el, hanem tények alapján, s a tények makacs dolgok, lehet jobbra-balra magyarázni, de nincs sok értelme. Lehet széppíteni, de minek? Meddő ez a vita, inkább beszéljünk másról. 1980. április 4-ig, a szabadságáig még van idő, elgondolkozhat rajta, s remélem el is jut a reális fölismerésig, elsősorban ez a maga érdeke. Egyébként, a büntetés közötti időszakban dolgozott egyáltalán?

— Természetesen, én mindig dolgoztam, kint is, bent is, szeretek dolgozni, és általában a főnökeim meg is voltak velem elégedve.

— Kint mit dolgozott és hol?

— Egy vidéki városban, az IKV-nál voltam kocsikísérő.

— Mennyit keresett?

— Két és félezer forintot, ennyi volt az alapfizetésem, erre jött a jutalom és néha a prémium.

— Szerette a munkáját?

— Nem volt rossz melő, jól is fizettek, de jobb szerettem volna, ha hegesztő vagyok.

— És miért nem lett az?

— Mert nem volt meg a nyolc osztályom.

— És miért nem fejezte be?

— Az idült, jett, Márianosztrán, sikerült befejeznem.

— Gratulálok, és milyen eredményel?

— Még nem tudom pontosan, egy-két nap múlva adják ki a bizonyítványt.

— Milyen eredményre számított, hiszen nagyjából pontosan tudja a jegyeit?

— Azt hiszem, négyes rendű leszek.

— Ez igen. Ez azt mutatja, hogy tud mással is komolyan foglalkozni, nemcsak a verekedéssel! Ha ezen az úton halad tovább, ha az esztétikát, s nem az öklét, akkor még minden jóra fordulhat...
— Én is azt szeretném. Nem vagyok én rossz ember, csakhat a körülményeim mások, mint a többi embernek.
— A körülmények általában semlegesek, ha valaki nagyon akar, mindent, mindent elérhet. Csak gondolja el, megvan a nyolc osztálya, s pár év kell hozzá, hogy hegesztő legyen. S akkor már szakmája is lesz, komoly, igaz üzemből fog dolgozni, s rájön arra, hogy az embernek egészen más céljai is lehetnek. mint a verekedés.
A. J.

ELETÚT

Az ország lakosságának viszonylag jelentős részét alkotja a cigányság. Elmaradottságuk, letelepítésük, munkába állításuk gondjait még a múlt rendszertől örököltük. A felszabadulás után társadalmi rendszerünk nagy erőfeszítések árán próbálta beilleszteni őket a társadalom nagy közösségébe: egyenlő állampolgári jogokat biztosítva számukra, számos szociális és anyagi kedvezménnyel segítve életkörülményeik megjavítását. Persze, az elhatárolások, az intézkedések a gyakorlatban nem tükröztek hűen az elvi elképzeléseket. Ez érthető is, hiszen embercsoportok olykor megcsontosodott szemléletét kellett feloldani, megváltoztatni ahhoz, hogy az előrehaladásnak mérhető eredményei legyenek: s ez a folyamat még ma is elég messze van a teljes megvalósítástól.

Igaz, a cigány származású lakosság jó részét sikerült állandó jelleggel letelepíteni és munkába állítani. Ugyanakkor a korábbi előítéletek még mind a mai napig léteznek, az ellentmondások sokszor és sok helyen igen jól kivehetőek, jól érzékelhetők. A cigány és nem cigány származásúak közötti különbséget nem lehetett az eltelt hosszú évek alatt sem felszámolni, mert némely területen valóban nagy távolságokat kellett

egymáshoz közelíteni (gondoljunk csak a primitív ember szintjén lévő életkörülményeikre, az írástudatlanságukra stb.). Vitathatatlan, hogy nagy változások történtek, különösen azoknak a cigány családoknak az életében, akik maguk is azon igyekeztek, hogy éljenek a lehetőséggel a soruk változtatását illetően. Nagyon sokan vannak, akik becsületesen dolgoznak, hasznos, cselekvő polgárai társadalmunknak.

Sajnos, még mindig sok közöttük azoknak a száma, akik nem akarnak változtatni a régi életmódjukon, vagy úgy gondolják, hogy a társadalomnak kell gondjaikat megoldani anélkül, hogy ők is tegyenek érte valamit. Viszonylag nagy számban közülük a bűnelkövetésben megtalálják a számításukat megtalálni. Ezek nehezítik a becsületesen, tisztességesen élő cigányok életét, mert rajtuk keresztül ítélik meg a többieket is.

Nem sikerült még megváltoztatni a cigánysággal kapcsolatos szemléletet, előítéletet sem (ebben épp az előbb említetteknek van nem kis szerepe); sokszor elhangzik még — például üzemekben, gyárakban — hogy „az nem kell, mert cigány”. Ugyanakkor gyakori ennek a fordítottja is: gyakran vélt sérelmek alapján

ők maguk hangoztatják, hogy „azért bánnak velem így, mert én cigány vagyok”. Egyformán helytelen mind a két szemlélet; a cigányok is — más nemzetiségi származásúakkal együtt — társadalmunk egyenrangú állampolgárai, de azt sem szabad elfelejteniük, hogy a jogaik mellett ugyanúgy kötelezettségeik is vannak, mint bárkinek másnak.

A fenti eszmefuttatást egy 26 éves cigány fiatalember — Kolompár István — tragikusán alakult életútjának bemutatása elé kíváncsónak éreztem. Igaz, az alább következő riport főszereplőjének sorsa nem tipikusan épül rá az elmondottakra, de élete alakulása sok helyen összekapcsolható az ilyen megfigalmazottakkal.

Kolompár István Bag községben született. Családjukban tizenegyen voltak testvérek, ő az ötödik a sorban. Édesanyjuk a háztartásban dolgozik. Édesapjuk különböző környékeken vendéglőkben muzsikált, amíg le nem százelekölték, az ezért kapott jóvedelemből tartotta el a nagy családot.

— Apám elég szigorúan nevelt bennünket — mondja —, de becsületesen. Mindegyik testvérem járt iskolába, megtanult írni-olvasni, csak én nem.

— Hogyan történt ez?

— Nem tudom, nekem nem ment a tanulás, nem jártam, csak két osztályt, de nem megv még most sem az írás, az olvasás. Így azután a család ház körül foglalatlanokodtam, ott is akadt számomra tennivaló bőségesen. Apám

Pálhalmán megjutalmazták az aratásban élenjárókat

Az elmúlt hetekben rendszeresen tájékoztattuk olvasóinkat a mezőgazdasági munkák helyzetéről. Mindenki előtt ismeretes, hogy az idei rendkívüli csapadékos, szeles időjárás következtében veszélybe került a gabona gyors, időben való betakarítása.

A kombájnosok, a szállítók, a magtárban dolgozók, a bálázók és még sokan mások heteken keresztül átlagon felüli teljesítménnyel végezték munkájukat. Elsősorban nekik köszönhető, hogy a rendkívüli időjárás ellenére megfelelő mennyiségben, és minőségben a magtárakba került a búza. Csak az elismerés, a dícséret hangján lehet nagyszerű munkájukat értékelni.

Az intézet parancsnoka a legjobbakat jutalomban, dícséretben részesítette:

A kombájnosok közül Jánvári László 700, Martyn János 500, Varga Gyula 400, Dalmady Attila 400, Grósz József 400 forint pénzzutalomban részesült. Matúz László gépjárató pénzzutalomban, Ágoston Lajos gépjárató jutalom csomagban részesült. A rakodó munkások közül Danics Ferenc, Bartuszek Lajos, Csenki Sándor, Bangó János szintén pénzzutalmat kaptak.

A harminchárom jutalmazottnak mi is gratulálunk.

—Zimm—

TESTVÉREK...

Ha ketten mondják ugyanazt, az jobban hihető. Am ha két testvér szerepel az ügyben, mint társtettes, akkor fölmerült a gyanú: megpróbálják menteni egymást. Magukra vállalják a nagyobb részt, hogy mentseik vértestvéreket. Horváth Gyula és Attila a veszprémi Bv. intézetben várják a tárgyalást. Elkülönítve: nehogy túlságosan összebe-széljenek.

Ilyenformán külön-külön beszélgetünk. Előjáróban csak annyit: eszük ágában sincs egymás mentetése. Sőt...

Az idősebb, Gyula, 21 éves. Rendkívül ideges, arcán a kétségbeesés, a félelem színjátéka. De ez mégsem színészkedés: belülről jövő szorongás kivetítése, hiszen életében először került összeütközésbe a törvénnyel. A vád ellene: 7 vagy 8 rendbeli lopás. Amit együtt követett el az öccsével.

● Várpalotán laktam édesanyjammal és hat testvéremmel. En vagyok a legidősebb, a legkisebb 12 éves. En mindig becsületesen dolgoztam, volt olyan időszak, amikor kocsikísérőként a 6—7 ezer forintot is megkerestem. Sajnos nem is olyan régen megnősültem, és két kis gyermekem született. Feleségem rendkívül feltékeny, kifogásolta, hogy a munkahelyemen — a bányában és másutt is — nő kollegáim is voltak. A fizetésemmel fillérre elszámoltam, de ezzel sem elégedett meg. Volt olyan hónap, hogy 240 órát is ledolgoztam, hogy legyen elég pénz a családnak. De a feleségem csak gyötört, he lefeküdtem aludni, az is baj volt, ha elmentem dolgozni, az is. Elkéseredésemben március elején otthagytam a munkahelyem...

Pézt azonban valahonnan szerezni kellett. Ekkor jött az ötlet a betörésekre. Ezt az öcsémmel együtt határoztuk el, s öleletszerűen végrehajtottuk. A feleségem minden utunkról tudott, s nem kifogásolta. Ellenkezőleg: megszűnt az ellenségeskedés közöttünk, végre nyugalmam lett. Sajnos, nagy árat fizettük érte...

Az egyik várpalotai üzletben kezdték meg zsákmányszerző útjukat. Aztán furcsa ötletük támadt:

— Már nem tudom miért, de óvodákra, bölcsődékre specializáltuk magunkat. Hogy mit lehet lopni ilyen helyről? Péntzt, evőeszközöt, magnót, mikrofont. Egyszer még Ajkára is átrándultunk. Az első ügyek után várakoztunk egy kicsit, de aztán láttuk, hogy nincs baj, hát folytattuk.

A betöréssorozat végén visszatértek egy esős éjszakán az első színhelyre. Ismét bemásztak az ablakon, kifeszítették a rácsot, s ekkor jött a meglepetés: vagyis a rendőrség. Az időközben felszerelt riasztóberendezés ugyanis megszólalt. Amikor megérkezett a rendőrautó, futásnak eredtek. A rendőrök üldözték őket, még két riasztólövést is leadtak. Sikerült egerutat nyerniük. Hazamentek és lefeküdtek. Három óra múlva kopogtak az ajtón: a nyomozókutyának ennyi idő kellett, hogy megtalálja őket.

ATTILA ELLENTÉTE bátyjának. Nyugodt, magabiztos, mint aki tudja, mire számíthat. Igaz, neki már előlete is van: mind fiatalkorú betöréssel lopásért letöltött egy évet, Tökölön. Volt már nevelőintézetben is, ugyancsak betörésért. Ezekután logikusnak tűnik, hogy tapasztalatlan bátyját ő húzta be a „csöbe”. A kérdésre azonban fölháborodik:

● Ő azt mondta, hogy az egész az én ötletem volt. Nem hiszem. Különböző is ki emlékszik már arra. Az tény, hogy egy idő eltelte után szinte törvényszerűen csinálók valamit. Valahogy olyan természetes nekem. Ha hívnak, megyek.

A lebukásról így vélekedik:

— Azon az éjszakán hazafelé tartottunk. Gyula ötlete volt, hogy menjünk vissza az üzletbe. En elleneztem, de ő csak erősködött: nem lesz baj. Sajnos, nekem lett igazam...

A KÉT FIATALEMBER szinte semmiben sem hasonlít. Egyetlen dologban, a betörésben értették meg egymást. Am egy ilyen ügynél fölvetődik a kérdés: ki volt az eszmei irányító? Kinek jutott eszébe az abszurd ötlet, hogy óvodába, bölcsődébe törjenek be?

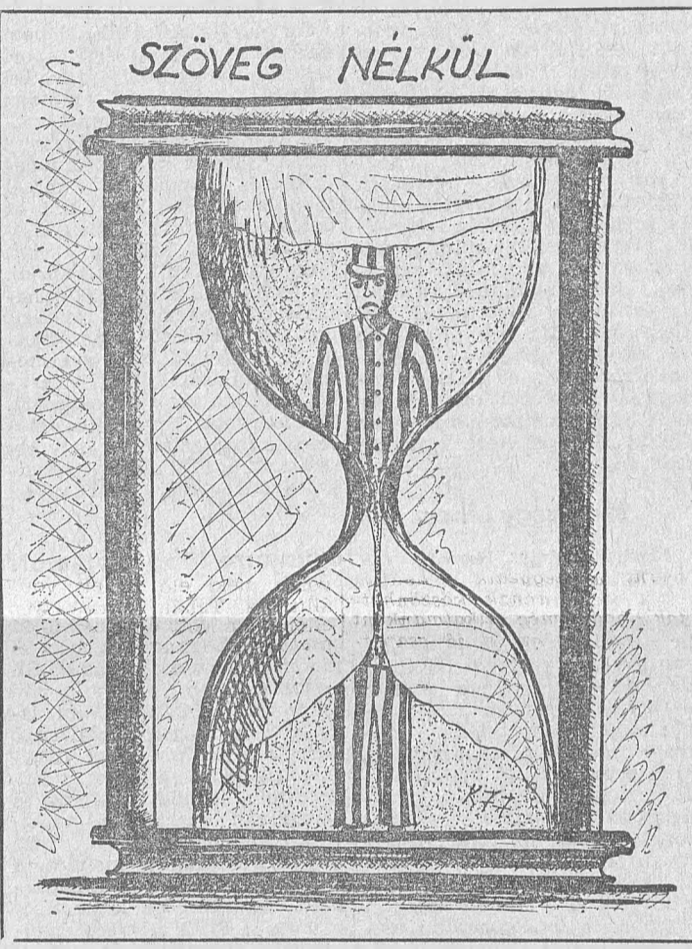
Az idősebbnek, akinek nagyobbik gyermeke nemsokára óvodás lesz? Vagy a fiatalabbnak, aki a beszélgetés végén azért kibökte: a régebbi betörései között volt óvoda is!

Mindezek eldöntése a bíróság dolga. Az emberben mégis kialakul valamiféle benyomás. Horváth Gyuláról az, hogy szabadulása után többé nem tér vissza a börtönbe. Horváth Attiláról viszont az, hogy alighanem szaporodott vele azon száma, akiket vizsgálóknak hívnak.

Valahogy ezt tükrözi édesanyjuk vigasztalásnak szánt — kétféle véleménye is. Gyulának azt mondta: — Hidd el, fiam, ez csak egy rossz álom. Ha kiszabadulsz, alszol egyet és elfelejted az egészet. S Attilának így summázta véleményét: — Ugye, ha kiszabadulsz, rendesen viselkedsz majd?

E két mondat között óriási a különbség...

F. T.

Tudós lesz vagy sarlatán?

Bekezdések az életrajzából: — 1968. artístamutatóján a Szabadság-híd tetején, a tűzoltók hozták le;

— pár év múlva letartóztatják szélhámosság, okirathamisítás miatt;

— szabadulása után ott folytatja, ahol abbahagyta: lopás, szélhámosság, okirathamisítás és nyolc rendbeli vilábetörés gazdagítja bűnlajstromát;

— kemény ítéletet kap, az ítélethirdetés napján kiugrik a bíróság második emeletéről;

— hónapokig kórházban van, a lábszárcsontját platinából pótolják, s közben újabb kór támadja meg szervezetét, a rokkantsági fok: nyolcvanöt százalék;

— ez év augusztusában szabadul.

Ez mind én vagyok, mondhatná Kovács János; most huszonhat éves, s életéből tizennyolc évet töltött intézet-

ben, a fennmaradó évek nagyrészt pedig börtönben.

Ennek ellenére nem lenne teljes a kép, ha nem említénék meg egyéniségének a másik felét is, amelyik talán igazabban jellemezhető, ha nem is most a jelenben, de talán a jövőben...

Elmondása szerint beszél olaszul, angolul, cigányul, románul és magyarul. Betéve tudja a Btk-t, cigány-magyar, illetve magyar-cigány szótárt szerkesztett, s mindezt úgy, hogy iskolai végzettsége roppant kevés, de állítása szerint fölkészült önjelölt nemcsak a nyolc osztály anyagából, hanem a középiskolai tananyag harmadából is, s szándéka szerint szabadulás után mindegyikből vizsgát tesz, ha kell magánúton.

Tudatosan állítottam egymás mellé egyéniségének két végét, hogy feketén-fehéren kitűnjék bonyolult személyisége.

S még egy adalék: Erdélyben született, román-cigány családból, tizenhét testvére van, gyermekkorában települtek át szülei Magyarországra.

Mint jó ritmusérzékű gyereket, szülei artístának adták, de mielőtt végleg gyökeret vert volna a porond világában — a nagyzási hőbort vagy valami más miatt? —, talán nem végleg, de kisiklott a pályája, s lett majdnem állandó lakója a börtönöknek. Ha tanult volna, és természetes úton járt volna végig iskoláit, szorgalmával, emlékezőtehetségével mostanra talán már remek eredményeket ért volna el.

Mindez persze csak feltéves, hiszen nem győződhettem meg elmondása igazáról, mivel magam nem tudok cigányul, tehát amit ő tudási munkának nevez, jelesül a szótárkészítést, egyelőre nem lehet ellenőrizni, ugyanis eredeti, archaikus cigány nyelven írta, arab betűkkel; mindenesetre ha igaz, amit elmond, akkor előbb-utóbb kiderül, hogy tudós lesz belőle, avagy sarlatán.

Ez utóbbi sem lenne különös vagy meglepő, hiszen minden nemzetiség öntudatra ébredését megszállott, szinte szerzetesi szorgalmú emberek mellett, velük párhuzamosan sarlatánok szép száma is jelezte, minden időkben.

Végül, ismerkedjünk meg vele személyesen, s haljuk, mit mond ő a terveiről, elképzeléseiről, Márianosztrán, büntetésének színhelyén:

— Sajnálom, hogy ilyen fordulatot vett az életem, nem gondoltam volna, hogy húszonhat éves koromra rokkant ember leszek. En, aki mindig büszke voltam a mozgásomra, mozgáskultúrára, most mankóval tudok csak járni, de remélem, hogy az orvosok, akik eddig is mindent megtek, hogy korrigálják az örültségemet — mármint az öngyilkossági kísérletem következményeit —, néhány éven belül ép embert faragnak belőlem, olyat, aki tud mankó nélkül is járni! Szerencse a szerencsétlenségemben, hogy a fejemenk nem történt semmi baja, s be tudom fejezni azt a nagy munkát, amit elkezdtem, s amin minden éjjel, már-már az idegösszeomlás határáig dolgozom. A szótáramról van szó, amelyből már sok szócikk és több kötet készült el, de még rengeteg munkát kell befejezennem, hogy késznek mondhatssam s kiálljak vele a tudományos fórumra.

Érdekel a cigányság múltja, mindent összegyűjtöttem, ami ezzel kapcsolatos, de még érdekel inkább a jövője, ezért fordítom szellemi energiám jelentős részét erre a témakörre, s remélem, hogy fáradozásaim nem lesznek hiáb-

D. K.

valók. Most úgy érzem, az idő is kedvez ezeknek a munkálatoknak, nemcsak itthon, Magyarországon, hanem külföldön is élénk az érdeklődés a cigányság iránt, nemrégiben rendezték meg a cigányok világ-kongresszusát, ahol csaknem ötven állam tudósai vettek részt, s hozták nyilvánosságra kutatásaik eredményét.

— Szépirodalommal nem foglalkozik?

— De, rengeteg verset írtam, természetesen cigány nyelven, s magam akarom lefordítani magyarra, s ha kiszabadulok, igyekszem kiadót szerezni rá; úgy gondolom, nem lesz nehéz, mert felkeresem az írószövetséget, ahol — remélem — támogatják munkám kiadását. Nemcsak azért, mert beteg és rokkant, szinte mozgásképtelen ember vagyok, hanem, mert tehetőséget érzek magamban. Szellemi munkával akarom megkeresni kenyeremet! Tudni és tanulni akarok; most is, szabad időm minden percében tanulok, nyelvet, esztétikát és filozófiát, mindent, amire szükségem lehet.

— Mióta foglalkozik ezekkel a dolgokkal, s büntetése előtt foglalkozott-e vele egyáltalán?

— Természetesen, hiszen egyik napról a másikra nem lehet komoly teljesítményt felmutatni, ahhoz idő, szorgalom, s természetes tehetség kell!

— Közölt-e már valamit munkáiból?

— Nem.

— De próbálkozott-e vele?

— Nem, nem tartottam célszerűnek, hogy féligkész dolgokkal álljak elő.

— Más cigány származású szerzők is magyarul publikálják műveiket, s maga is le akarja fordítani verseit magyarra, miért nem magyarul írja őket?

— Miután a cigány nyelv összes változatát ismerem, célom az, hogy bebizonyítsam: a cigány nyelv is alkalmas és érett nyelv, ha értő ember műveli, ezért kell nekem eredetiben fogalmaznom!

— Rendben van, ön tudja, de például a cigányság történelmét tárgyaló munkát érdemesebb lett volna magyarul írnia, hiszen ez ismeretterjesztő műnek fogható fel, s mint ilyen, mindenképpen rászorul közvetítő nyelvre. Vagy szándékában van ezt is lefordítani magyarra?

— Mindenképpen, hiszen nyolc kötetten nem hiszem, hogy kiadható, tehát szükséges egy rövidebb változatot is készítenem, s ezt már magyarul csinálom.

A tudás, bármilyen nyelven is szerezzé meg az ember, tiszteltet méltó, az hogy Kovács János igyekszik tudni, s ezért mindent megtesz, az kétségtelen, de hogy tudásának iránya, mértéke mire lesz elégséges, az a jövő titka. Reméljük, hogy élete csak kisiklott s nem vakvágyra került!

Ezt, hogy így van, csak ő tudja bizonyítani, méghozzá olyan munkákkal, amit a nyilvánosság elé lehet tártani, s az értő közvélemény eldöntheti, hogy szerzője tudós avagy sarlatán.

A. J.

A Heti Híradó XXII. évfolyam, 30. számában megjelent keresztvetvény helyes megfejtése a következő:

Rohanó világban élünk. Sokan ugyan semmit sem csinálnak, de azt nagyon sieve teszik.

Könyvjutalmat nyertek: Tóth Istváné elítelt. Főv. Bv. Intézet; Brunner Mihályé elítelt, Főv. Bv. Intézet; Klatyil Ferencé elítelt, Sopronkőháza; Lázár György, elítelt, Vác; Veres Dezső elítelt, Miskolc.

haragudott is érte, mert ő tudta, hogy mit jelent az, ha valaki tanult. Persze, tőlem is megkövetelte a rendet és az engedelmességet, mint a többi testvéremtől. Példa erre talán az alábbi eset is: egyszer apámmal és több testvéremmel együtt kint dolgoztunk a falu mellett. Amikor hazafelé mentünk, egy szőlőskert mellett haladtunk el. En odaszaladtam, hogy az egyik tőkéről levegyek egy fűrt szőlőt. Apám keményen rám szólt, hogy ne bántsam, őt a becsületés muzsikálásáról ismerik — mondta —, senki se mondhatja azt, hogy az ő gyerekei is lopnak!

A családi légkör tehát jó volt ahhoz, hogy az onnan kikerülő gyerekekből rendes emberek legyenek. Kolompár István később elment dolgozni, segédmunkás lett az egyik környékbeli üzletben. Tizennyolc éves korában megnősült, felesége szüleinél laktak, a házasságukból két gyermekük született. Az ottani családi viszonyok nem hasonlítottak az övékéhez. Napirenden volt a civakodás, a verekedés a család tagjai között. Végül is a családi viszályok eredményeképpen Kolompár István ké- év börtönbüntetést kapott. Ez alatt felesége elvált tőle, a későbbiek során sem tartották a kapcsolatot, csupán a gyermektartási díjat kérte rendszeresen volt férjétől, ő pedig a bíróság által engedélyezett időben látogatta a gyerekeket.

— A börtönből 1976-ban szabadultam — folytatja. — Úgy gondoltam, eljövök Bu-

dapestre szerencsét próbálni, munkát keresni. Így kerültem a Péterffy Sándor utcai kórházba: a szakácsok mellett dolgoztam. Jól éreztem magam, a munkahelyemen, mindig igyekeztem becsületesen elvégezni, amit rám bízta. Itt ismerkedtem meg Marival.

Patakiné, Szűcs Mária 30 év körül elvált asszony volt, a foglalkozása orvosasszisztens. Képesítését középiskolában szerezte meg az érettségi bizonyítvánnyal együtt. A kölcsönös ismeretségből szerelem lett, s egyre több időt töltöttek egymás társaságában. Kolompár István nem sok reményt fűzött a kapcsolathoz, mert az ő frásztudatlansága és a Mari érettségije között behozhatatlan távolságot érzett. Életében először érezte, hogy milyen nagy hátrány az, ha valaki az általános iskolát sem végezte el. Szégyenkezve vállotta be, hogy ő tulajdonképpen analfabéta. Mari azt mondta neki, ez nem baj, ő majd megtanítja írni-olvasni, s hozzásegíti ahhoz is, hogy az általános iskolát elvégezze.

Mariék nem messze a kórháztól egy több szobás, komfortos lakásban éltek az édesanyjával és a még kiskorú fiával. Kolompár István továbbra is Bagon a szüleinél lakott.

— Mari később bemutatott az édesanyjának is, de itt vetődött az első árnyék a kapcsolatunkra. Az anyja kijelentette: nem törődik vele különösebben, hogy a lánya ki-vel jár, de hogy egy buta cigány gyerekkel akarjon élni,

az már mégiscsak sok! Mari azt mondta, ne törődjek az- zal, hogy mit mond az anyja, ő dönt a saját dolga felől.

Valóban, az anyja állandó zsörtölődése ellenére is kitartott mellettem. Kirándulni jártunk a Dunakanyarba, gyakran voltunk együtt moziban, múzeumban. Életemben először vele voltam a Balatonon. Nagyon sokat beszélgettünk, állandóan biztatott, hogy ne féljek semmitől, mindent be- pótlok majd, amit eddig elmulasztottam.

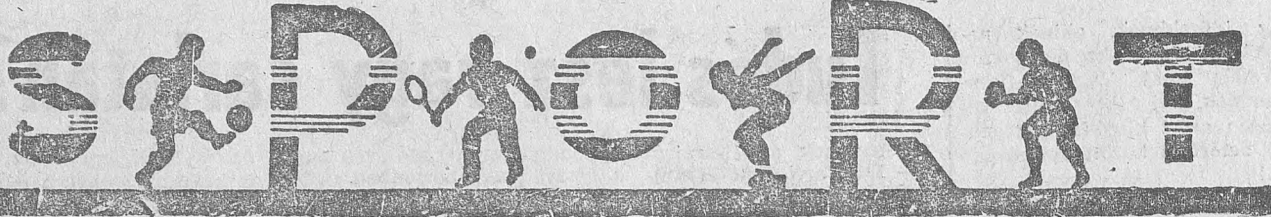
Kolompár István gyakori vendég lett Mariéknál, de az anyja nem szívelte továbbra sem a fiút. Elhatározták, hogy inkább elköltöznék albérletbe, csak nyugodtan éljenek. Így azután a későbbiekben csak olyankor ment fel hozzájuk, amikor Mari édesanyja nem volt otthon.

Közben az élet apróbb dolgai is éket vertek közéjük:

— Ostoba módon féltékenykedni kezdtünk egymásra. Mari állandóan gyanúsított, sokszor még a saját barátjával is. Megtette azt, hogy kikísért a pályaudvarra, elbúcsúztunk és titokban felszállt a másik kocsiba, s onnan figyelte, kivel utazom. Persze, nekem is voltak olyan érzéseim, hogy ő fölöttel mással is, emiatt azután nagyon sok vita volt közöttünk, de mindig elmúlt végül.

— Valójában mégis ez lett a tragédiájuk...

— Igen. Egyszer felhívtam telefonon a munkahelyemen — ő aznap nem dolgozott —, hogy menjek fel délután, elmegyünk majd moziba. Amikor felmentem, ő nyitott aj-

A XIV. kajak-kenu VB-n Belgrádban

A magyar mérleg: 4 arany, 3 ezüst, 2 bronz

A kajak-kenu VB-n Belgrádban az Ada Ciganlijan a kajak négyesek 10 000 méteres számával került sor az első döntőre. A győzelmet a szovjet egység szerezte meg, a magyarok a 4. helyen végeztek. A mieinknek eleinte gyengén ment, a kajak egyes 500 méteren például Sztanyity Zoltán mindössze a 9. helyet tudta megszerezni. Kellemes meglepetés volt a kenu egyesek 500 méteres küzdelmében Hajdú Gyula szereplése, aki csak 16 századmásodperccel szorult a győztes bolgár Ljubenov mögé, így ezüstérmét szerzett. A női kajak négyes 500 méteres döntőben az NDK versenyzőnői magabiztosan szerezték meg az aranyérmeket, a magyar négyes ötödik lett.

Ezután következett a kenu kettes 500 méteres döntője.

A Foltán-Vaskúti duó 300 méternél hatalmas hajrába kezdett és 46 századmásodperccel megelőzte a szovjet kenu kettőt, világbajnoki aranyérmét szerzett.

„Háromszáz méternél láttuk, hogy nagy baj már nem lehet, s persze a remény is megerősödött bennünk, hogy megvédhetjük világbajnoki címünket” — nyilatkozta a döntő után Foltán László. „Baldogok vagyunk, érezzük annak a sok munkának az eredményét, amit az elmúlt hónapokban végeztünk. Jó volt hallani itt Belgrádban a magyar közön-

ség lelkes biztatását” — mondta Vaskúti István.

A kajak négyes 500 méteres döntőjében az NDK legénysége győzött az újonc magyar kvartett negyedik lett.

Ezután a kenu kettesek 10 000 méteres mezőnye indult.

Meglepetés volt a magyar párosítás: Buday és Vaskúti térdelt egy kenuban.

Az eredmény: újabb világbajnoki cím. „Ilyen nehéz versenyen talán még nem is indultam. Vaskúti, akinek alig volt ideje pihenni az 500 méter után remekül segített, kormányozott” — nyilatkozta Buday.

A kenu egyes 10 000 méteren a román Patzaichin végzett az élen, Wichmann Tamás ezüstérmes lett. A kajak kettes 10 000 méteres számában Szabó és Bakó ritkán látható, látványos hajrával győzött. „Táv közben nem tudtuk a mezőnyt lerázni, de a dobogót versenyben maradtunk.

Bevallom, Bakóval alig hittük, hogy végeredményben első lettünk”

— mondta Szabó István. A kajak egyes maratonjában a győri Joós ezüstérmes lett.

A XIV. világbajnokságon a magyar válogatottnak összesítésben 4 arany-, 3 ezüst- és 2 bronzérmét szerzett, az éremtáblán csupán az NDK előzte meg.

Hajtok világbajnoksága Kecskeméten

Kecskeméten az utolsó előtársulások folynak az augusztus 24-én kezdődő fogathajtó világbajnokság előtt. Az „órákat” a megyei tanácsnál egyeztetették, amikor munkakülésen számoltak be a feladatok: hogyan fogadják a Hírös Napok alkalmával az alföldi város vendégeit, milyen világbajnokságot rendeznek a világ legjelesebb négyes fogathajtói részére?

A város gondjairól dr. Gódor József, a városi tanács elnöke számolt be, nem hallgatva el, hogy az érkező gépkocsik mindegyike nehezen kap majd helyet. Könnyebb lesz a tájékozódás gyalogosan a Hírös Napok eseményei szerint, mert öt monstre tábla és száz irányított tábla ad útmutatást az idegenek eligazodásához.

Végleges döntés született a sajtóközpont elhelyezéséről. A Gépipari és Automatizálási Főiskola kitűnő otthont nyújt a külföldi és hazai tudósítók-nak, akik közül az előbbieket nemcsak Európából, hanem Amerikából is érkeznek fotósokkal, tévé- és filmhíradó-

operatőrökkel a világbajnokság tudósítására.

A városi stadion 24 ezer nézőt fogadhat be. Ennek négyeszeres jelentőségét, így már hetekkel ezelőtt minden jegy elkelt. Az augusztus 26-i lerepajhítás színhelyén, a Hétfénygyháza melletti Nagynyíri erdő területén viszont az akadályszakaszon valamennyi látónál könnyen megközelíthetők majd a nézők jegy nélkül is, és buzdíthatják az időre érkező fogathajtókat. Negyven fogathajtó indulását. Először vesz részt világbajnokságon osztrák, valamint spanyol négyes fogathajtó.

Aki nem fér majd be a stadionba, az a Hírös Napok látványos eseményeit látogathatja. Baján és Kecskeméten már próbálnak a népi együttesek, készül a kereskedelem, a vendégek kiszolgálására, kiállítások ismertetik az érdeklődőket Kecskeméttel, a fogathajtás történetével, lesz halászlé-főzőverseny és az amatőr horgászok is összemérhetik tudásukat, melyikük csalijára harap leghamarabb a legtökintélyesebb méretű hal.

A megyei tanácsnál lefolyt munkaértékelés végül a megyei tanács elnökének, dr. Gajdosai Istvánnak az összefoglalójával ért véget. A sokrétű feladatok közül az események központjára, a városi stadionra irányította a főfigyelmet, mert itt lesz a világbajnokság központja, naponta itt találkoznak majd az interjúszobában a riporterek a versenyben vezetőikkel, helyzetekkel a harmadik napi világbajnoki avatásig.

BUKAREST: Natalia Marasescu román atlétához az 1500 méteres síkfutásban 4:02 mp-es új országos csúcst ért el, ez az ideje legjobb eredmény a világon.

ROTTERDAM: Nemzetközi labdarúgóturnán az FC Bruges 4:1 arányú vereséget szenvedett az angol Evertontól, a holland Feyenoord 2:0-ra győzött a portugál Benfica ellen. A döntő: Feyenoord — Everton.

Nem mellékes kérdések

Különböző sportágak eredményeiről, nevelési és szakmai kérdéseiről tartott konzultációt Páder János, az OTSH elnökhelyettese. Négy csoportba foglалható mondanivalójából idézzük.

Fiatalok és idősök

Egyre többször vetődik fel az idősebb és fiatalabb versenyzők viszonya az eredményesség és a menedzselés szempontjából. A sportvezetés sohasem volt híve az erőszakos fiatalításnak, mint ahogy elvetette a mindenáron való ragaszkodást is a nagy neveléshez. Mindig arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem az a fontos, a versenyző hány éves, csak a szíve legyen fiatal. Sokszor bebizonyosodott: ettől eltérő, néhány egyedi esetben a túlságosan nagy bizalmat kapott ifjabb versenyzőt meg sem közelítette idősebb riválisának eredményeit, s megtörtént, hogy olyan versenyzők vonultak vissza a válogatottságtól, akikre még nagy szükség lett volna. Természetesen mindig voltak, vannak nemzedéki kérdések, ezeket nyilván a realitás, az ésszerűség szellemében kell megoldani. Ha egy fiatalabb és idősebb versenyző egyforma eredményt ér el, az a válogatási problémát okoz, akkor — a jövő szempontjából — az ifjabb szerepeltetése mellett kell dönten.

Klub vagy tábor

Gyakori téma, hogy a válogatott sportoló felkészítése edzőtáborban vagy a klubjában megfelelőbb-e. Az elnökhelyettes szerint az edzőtáborban gyakran szerepel napirenden, de — véleménye szerint — a kérdés rendkívül egyszerű: mivel az eredmény a fontos, a felkészülés ott történjen, ahol erre a lehető legjobbak a feltételek. Különböző sportágakban természetesen az lenne az ideális, ha rendszeresen magas színvonalú, érdekesítő, kiegyensúlyozott és változatos lenne a bajnokság. A legjobb és legkorszerűbb eszközöket kell alkalmazni a felkészülésnél, szerencsére az a több klubnál biztosított. Vanak viszont esetek, amikor központi felkészülés a határozatos — éppen a nemzetközi erőviszonyok alakulása miatt. Mindezzel kapcsolatban hangzott el, hogy sok szakember lebecsüli a külföldi eredményeket, az ottani mesterek képességeit és tudását, s még akkor sem hajlandó elfogadni

SAKK

Nyolc nemzetközi nagymester Újpesten

Negyedik alkalommal kerül sor a Tungsram nemzetközi sakkversenyre. Az előző három alkalommal világhírű sakkosok végeztek az első helyen. 1977-ben Bronstein, 1976-ban holtversenyben Holmov és Vadász, míg 1975-ben ugyancsak holtversenyben Polugajevszkij és Ribli.

Idén ugyancsak erősnek ígérkezik a verseny mezőnye, ha az előbb említett világhírűségekhöz hasonló nevek nem is kaptak helyet a rajtlistán. A tavalyi indulók közül asztalhoz ül a holland Ree, az amerikai Mednis, a csehszlovák Jansa, valamint Vadász, Csom — Lukács. A versenyen egyébként nyolc nemzetközi nagymester, öt nemzetközi mester és 3 mester vesz részt. Ez azt jelenti, hogy a FIDE 9-es kategóriájába tartozik a verseny. Így azok a sakkosok, akik 64 százalékos teljesítményt érnek el, nemzetközi nagymesteri címhez 50 százalékos teljesítménnyel nemzetközi mesteri címmel jutnak.

azokat, amikor a rivális versenyző sokkal jobban szerepel.

Atlétika és úszás

Az atlétikai és úszó-állásfoglalás változásokat eredményezett a két sportágban. Atlétikában mótt a szakosztályok száma, nagyobb a támogatás mértéke, javult a létesítményhelyzet, növekedett a diáksportkörökben az atlétika „részesedése”, s az igazolt versenyzők száma jóval nagyobb, mint korábban. Mindegyik eredményekben jelenleg még csak az utánpótlás korosztályokban érezhető, a felnőtt versenyzők teljesítményeiben még kevésbé, a magasabb szintű teljesítményekhez még idő kell.

Az úszó-állásfoglalás nem elsősorban a minőségi sport teljesítményeit volt hivatott növelni, célja, hogy minden fiatal tanuljon meg úszni, váljon valóban alapsportággá az úszás, növelni kell az uszoda-építkezés ütemét, s minél több lehetőséget kell adni az úszás elsajátítására. Szemléletváltásra is szükség volt, hogy sok helyütt felismerjék az úszás egészségmegőrző hatását és funkcióját. Emellett gondosan kellett megszervezni az úszásoktatást a gyermekek szállításától kezdve szakképzett oktatók biztosításáig. Mindezekben örövendés előrelépés tapasztalható, s így reális az eddigi mérleg: mindkét állásfoglalás kiállta az idő próbáját.

Egyszerre több válogatott

A labdarúgásokkal kapcsolatos témák közül első helyen említhető, hogy a világbajnokságon való szereplést az MLSZ elemzése után szeptemberben tárgyalja az OTSH. Mint ismeretes, a Magyar Labdarúgó Szövetség elnökségének négyéves mandátuma lejárt, felkérésre a testület továbbra is hivatalban maradt a világbajnokság miatt. Most már napirenden van a mandátum kérdése, rövidesen döntés várható. Az olimpiai labdarúgóturnán, a FIBA döntése értelmében. Európából és Dél-Amerikából csak azok a játékosok szerepelhetnek, akik még a VB selejtezőin sem játszottak. Mivel Kovács Ferenc szövetségi kapitány csak nemrég lépett hivatalba, most készíti terveit, éppen az említett FIFA-döntést is figyelembe véve. Annyi azonban bizonyos, hogy egy időben több válogatott csapat felkészítése is a feladat.

HARMINC ÉVVEL LONDON UTÁN

Három évtizede Londonban, 1948. augusztus 14-én ért véget a második világháborút követő első olimpia, amelyen az egész sportvilág csodálatára, tíz aranyérmét szereztek a magyar versenyzők. Az utolsót az utolsó napon Gerevich Aladár nyerte, a kard egyéniben.

— Nagyszerű doppingot jelentett a döntő előtt, hogy táviratot kaptam Budapestről, amely tudatta, hogy megszületett Pali fiam — emlékezik vissza a harminc évvel ezelőtti napra, a ma hatvannyolc éves bajnok. — Úgy éreztem, ekkor, valami nagy-szerűt kell produkálnom. Mi más lehetett volna ez, mint az olimpiai bajnokság? Nem ment könnyen. Kovács Pállal vívtam az első asszót, ő volt a másik magyar, aki a döntőbe került. Pali 3:1-re, majd 4:2-re is vezetett, amikor feladtam addigi védekező harcmodoromat, és három egymást követő támadással 5:4-re fordítottam. Még egy alkalommal éltem át nehéz pillanatokat, az olasz Pintonnal szemben, de végül őt is legyőztem. Veretlenül nyertem az egyénit. Szükség volt erre a sikerre, hiszen tizenegy esztendő után Londonban léphetünk ismét nemzetközi porondra.

— Miben változott a kardvívás az elmúlt harminc év alatt?

— Régen lassan kerestük a tempót, már a támadás indításánál elhatároztuk, hová vágunk, milyen cselelt alkalmazunk, s ettől nem

tértünk el. Ha az ellenfél védekezett, megálltunk, és újra kezdtük. Ma már nem lehet ilyen nyílt szándékkal támadni. Kötetlenebbül mozognak a vívók, jobban tudják tartani a távolságot, s a már elindított támadás közben találják meg a részt az ellenfél testén vagy fején.

— Nemcsak Gerevich Aladár, vagy Gerevich Pál lett vívó a családból. Hogyan alakult ki a vívó Gerevich-dinasztia?

— Nincs különösebb magyarázat, egymástól leszülik el a fortélyokat, egymást látva szerették meg a sportágot. Amíg vívómester volt, rajtam kívül a két öcsém is vívott. Bajnoknő volt a feleségem is. Világbajnok Pali fiunk mellett a testvére, György is elsőosztályú versenyző volt. Ahol ennyi vívóelőd van a családban, szinte törvényszerű, hogy az utódok sem akarnak más sportágot választani.

— Hamburgban hosszú évek után ismét visszaszerelte a világbajnokságot a magyar kardcsapat. Tartós lesz-e ez a siker?

— Azt hiszem, igen. Eddig a nagy rivális szovjet együttes azzal kerekedett fölénk, hogy több klasszist tudott felvonultatni. Most úgy érzem, klasszisek számában egyenlítettünk, hiszen Pali fiam és Gedővári mellé felnőtt a fiatal Nébalid is. Így a többiek is nyugodtabban, felszabadultabban vívhatnak, s megmutathatják, mire is képesek valójában.

Kosarasaink sikeres első fél év után

A Savaria és a Diana Kupával a férfi és a női kosárlabda-válogatott is lezárta az 1978-as esztendő első „félét”.

— Huszonhét játékost próbáltam ki, amióta átvettem a válogatott edzői posztját — mondta Zsíros Tibor, a férfiak szakvezetője. — Igazán csak három új embert „találtam”: Morgent, Kamarást és Lángot. Elégedett vagyok az eredményekkel, hiszen tornát nyertünk Győrött, Miskolcon és Szombathelyen, másodikkok voltunk Athénban, harmadikkok pedig Wrocławban. A Szófia Kupán hatodik helyen végeztünk, de az utóbbi tíz évben ez csak egyszer sikerült magyar férfi kosárlabda-csapatnak. Szomorú viszont, hogy egyszer sem tudtunk tökéle-

tes nyugalomban készülni, hol sérülések, hol más elfoglaltságok akadályozták a munkát.

Killik László és a női csapat kedden érkezett hazá Burgaszól, ahol a nemzetközi tornán harmadik helyen végeztek a győztes Szovjetunió, valamint az Egyesült Államok mögött.

Kilencedik éve vagyok a női csapat edzője, de ilyen jól sikerült hét hónapom még nem volt — nyilatkozta Killik László. — Ahány tornán indulunk, mindegyiken legalább a harmadik helyen végeztünk. Viszont nagyon fáj, hogy az Európa-bajnokságon csak hatodikok lettünk, mert éppen a más versenyzők, az eredmények jelzik: jobbak vagyunk ennél.

Elkészült az asztalitenisz világranglista

A Nemzetközi Asztalitenisz Szövetség közzétette a sportág új világranglistáját. A férfiaknál a japán Kono vezet a sort a kínai Kuo Jao-hua, Huang Liang és Kiang Ko-liang előtt. Az 5. helyen Gergely Gábor áll, utána Jónyer István következik. Klampár Tibor a 10—11., Kreisz Tibor a 13. helyre került.

A nőknél a Koreai NDK versenyzője, Pak Jung Sun áll az élen, 2. Chang Li, 3. Chang Te-jing (Kína)... 7. Magos Judit... 12. Szabó Gabriella, 18—19. Kisházi Betrix.

RUDOLFSTADT: Az NDK-ban befejeződtek a labdarúgó IBV csoportküzdelmei: a magyar válogatott Bulgária ellen 1:1-re végzett, s Lengyelország ellen mérőszólet a harmadik helyért. A B csoportban a szovjet csapat 3:0 arányban verte Lengyelországot, így az első hely sorsa az NDK és a Szovjetunió között dől el.

EDMONTON: A brit nemzetközösségi játékok egyik nagy meglepetését keltette a tanzániai Gidemasa Shahauga, aki 2:15:39,76 mp-es teljesítménnyel győzött a maratoni versenyen; a 19 esztendőes atléta életében másodszor futotta végig a távot.

MOSZKVA: A szovjet testnevelés és sport napján játszották a Torpedó-stadionban a labdarúgó-kupa döntőt, hosszabbítás után a tavalyi bajnok Kijevi Dinamo 2:1-re győzött a Sahtyor Donyeck ellen.

MNK:

Ú. Dózsa, Ferencváros, Vasas, Pécs

Befejeződtek a Magyar Népköztársasági Kupa csoportmérkőzések. A küzdelmek után az Ú. Dózsa, FTC, Vasas és Pécs jutott a legjobb négy közé. A sorsolás alapján játszik a négy csapat szombat, s a két győztes kerül majd a vasárnapi döntőbe.

I. CSOPORT

Békéscsaba—Eger 2:0 (2:0)
Ú. Dózsa—SZEOL 6:1 (1:0)
1. Ú. Dózsa 6 5 1 — 28-5 11
2. Békéscsaba 6 2 2 2 9-8 6
3. Eger 6 3 — 3 7-18 6
4. SZEOL 6 — 1 5 5-18 1

II. CSOPORT

Ferencváros—Csepel 1:0 (1:0)
Pécsi VSK—RÁBA 2:1 (1:0)
1. Ferencváros 6 3 2 1 6-3 8
2. PVSK 6 2 3 1 6-6 7
3. Rába 6 2 1 3 7-7 5
4. Csepel 6 1 2 3 5-8 4

III. CSOPORT

Vasas—Tatabánya 3:1 (2:0)
Videoton—Kazincb. 3:0 (1:0)
1. Vasas 6 3 3 — 15-6 9
2. Videoton 6 3 3 — 11-5 9
3. Tatabánya 6 — 3 3 7-12 3
4. Kazincbárcika 6 1 1 4 7-17 3

IV. CSOPORT

MTK-VM—Pécsi MSC 0:0
Bp. Honvéd—Haladás 2:1 (1:1)
1. Pécs 6 4 1 11-7 9
2. Bp. Honvéd 6 4 1 11-9 9
3. MTK-VM 6 1 3 2 6-8 5
4. Haladás 6 — 1 5 3-15 1

TUDOMÁNY • TECHNKA

A NOBILE-TÖRTÉNET

Repülni tanul az ember

Rómában 93 éves korában elhunyt Umberto Nobile tábornok olasz sarkkutató, a léghajózás egyik úttörője, az ötven évvel ezelőtti híres északi-sarki expedíció parancsnoka.

Ötven évvel ezelőtt, 1928. májusában az Északi-sark felé indult az Italia nevű olasz kormányozható léghajó. A tizenhat tagú — svéd, olasz, aseh nemzetiségű — személyzet parancsnoka az akkor már világhírű Umberto Nobile repülőzredes, később tábornok volt. Nobile két évvel korábban Roald Amundsennek, a Déli-sark felfedezőjének társaságában, a Norge nevű, olasz építésű léghajó vezető pilótájaként már átrepülte az Északi-sarkot. Az újabb vállalkozás tragikusan zárult az örök jég birodalmában: a legénység nyolc tagja meghalt — a svéd Malmgren sorsa ma is rejtély —, s a mentés közben életét vesztette Amundsen.

A FŐPILOTA

Az Északi-sarkot először — várakozással — az amerikai Peary érte el, 1909-ben, megelőzve az évek óta ugyanide készülő Roald Amundsent. A kemény norvég azonban nem adta fel nagy terveit — két évvel később, 1911. decemberében meghódította a Déli-sarkot, előbb jutott el a pólusra, mint Scott kapitány. Az Északi-sarkot először az amerikai Richard E. Byrd admirális repülte át a Spitzbergák felől. A léghajó főpilótája Umberto Nobile volt.

Az 1885-ben született Nobile

alig tizenegy éves, amikor a világhírű, a korban madár-embernek nevezett német Otto Lilienthal — aki az első motor nélküli eszközzel a levegőbe emelkedett — meghalt. Lilienthal gépe egy biplán — kétfedelű — síkló volt, a szárnyak feszítvolsága 11 méter, szélessége 140 centiméter. Első kísérleteit fivérével közösen, a lichterfeldi domboldról indul végzte. Lilienthal 1896. augusztusában — feltehetően egy hirtelen szélroham következtében — lezuhant a rhinowi dombvidéken. A fejlődés azonban nem állt meg, mert két fontos gép, a gőz- és a benzinmotor várta, hogy szárnyak elé szereljék.

KÉT WRIGHT, BLÉRIOT

Csaknem 75 évvel ezelőtt, 1903. december 17-én világtörténelmi esemény színhelye volt az amerikai North Carolina államban Kitty Hawk település környékén. A helyi kerékpáros két tulajdonosa, a testvérpár Wilbur és Orville Wright saját építésű, kétfedelű, kétmotoros, összesen 12 lóerős gépe néhány száz méterre nekifutás után a levegőbe emelkedett, s több száz métert repült. Nobile ekkor alig tizenöt éves; hat esztendővel később a világszenciáció: a francia Blériot átrepülte a La Manche-csatornát. A fiatal Nobilet élénken foglalkoztatja a repülés, de figyelmét a léghajózásra fordítja. Az 1920-as évek elején már meggyőződése, hogy egy nagy horderejű, több ember szállítására alkalmas léghajó szélesebb körű kutatómunkát végezhet a sarkvidék fölött, mint az egy-két személyes, esetleg túl gyors repülőgép.

A Progressz-3 összekapcsolódott a Szaljut-6 űrállomással

Csütörtökön, moszkvai idő szerint hajnali 3 órakor a Progressz-3 teherszállító űrhajó összekapcsolódott a Szaljut-6 űrállomással. Az összekapcsolást automatikusan, földi irányítással végezték, de az utolsó szakaszban részt vettek abban az űrállomáson dolgozó űrhajósok: Vlagyimir Kovaljonok és Alekszandr Ivancsenkov is. Mint emlékeztetés, a harmadik teherszállító űrhajó kedden ko-

ra hajnalban rajtolt Bajkonurból, és ezzel ismét „meghosszabbították” a Szaljut űrállomás életét. A Progressz több mint ezer kilogramm „darabárut” — főként élelmiszert, vizet, sűrített levegőt és üzemanyagot vitt az űrhajósoknak és ez több hétre elegendő számukra és látogatóik számára. A Progressz-2 és -3 több új műszert, berendezést juttatott az űrállomásra.

Számítógépes program szerint rakodnak és selejteznek a Szaljut-6 űrhajóiban

Elektronikus számítógépes szabta meg a kirakodás rendjét a Progressz-3 teherszállító űrhajónál. Az eddigi tapasztalatok felhasználásával az űrhajóban úgy helyezték el a szállítmányt, hogy a Szaljut űrállomásra meghatározott rendben kerüljenek át a különböző küldemények. Ez megkönnyíti az egyébként meglehetősen bonyolult átrakodást Kovaljonok és Ivancsenkov, a Szaljut személyzetének tagjai számára. Igaz, hogy a rakományban a világűrben nincs súlya, de a rakodás meglehetősen körülményes, az átszállást pedig nagy gondokkal kell végezni, hogy a szabadon lebegő csomagok ne rongálják meg az űrállomás berendezéseit.

A Progressz-3 több mint egy tonna hasznos „darabárut” és nagy mennyiségű üzemanyagot, vizet, sűrített levegőt juttatott el a Szaljut utasainak. A számítások szerint az űrállomáson — ha egy éven át szakadatlanul tartózkodnak fedélzetén utasok — mintegy tíz tonna utánpótlásra van szüksége. Ennek egy részét a látogató csoportok űrhajói viszik magukkal, az alapvető utánpótlást azonban a teherűrhajók szállítják. A jelenlegi küldeményben például sok a sűrített levegő, az emlékeztetés kettős úrséta ugyanis

a tartalék egy részét használta fel. Ugyancsak sok a fénypépezéshez, filmezéshez szükséges anyag: az űrhajósok nagyon sok filmet használnak fel a Föld egyes közzeteinek tudományos és népgazdasági célból egyaránt fontos megörökítéséhez.

A rakodás több napi munka Kovaljonok és Ivancsenkov számára, akik egyébként a kiürült tartályokat a Szaljuton azonnal megtöltik a feleslegessé vált használati tárgyakkal, és ezután lehelyezik a viszáutáján megsemmisülő Progressz belsejében.

ELEKTRONIKUS TELEFON

Japánban olyan elektronikus telefonkészüléket dolgoztak ki, amely betáplált adatok alapján a telefonkönyvből kiválasztja a kívánt előfizetőket, automatikusan kapcsolja a számot és az előre betáplált, legfeljebb 2,5 percig tartó üzenetet abban a pillanatban továbbítja, amint a hívott szám tulajdonosa felveszi a kagylót. A készülék emberi beavatkozás nélkül 1000 telefonkészülékkel létesít egyidejű kapcsolatot. Ezt a berendezést csatlakozódó segítségével a normál telefonkészülékhez lehet kapcsolni.

Mire használhatók az űrállomások?

— Mi a föld körüli pályán keringő űrállomások jelentősége az űrkutatás fejlődésének jelenlegi szakaszában?

— Napjainkban az űrkutatás, a kozmikus tudomány és technika előtt hatalmas távlatok nyílnak. Számos olyan probléma — mint például energetika nyersanyagellátás, környezetvédelem, a tengerek és óceánok kincseinek kiaknázása — foglalkoztatja az emberiséget, melyek megoldhatatlanok kozmikus eszközök, kutatások nélkül, ugyanakkor sok ország közös erőfeszítését követelik meg.

— A Szaljut űrállomások felbontásával új szakasz kezdődött a kozmikus térség komplex tanulmányozásában. Az űrrepülések jelentősége egyébként túllép a tisztán tudományos és műszaki kérdések körén, rámutat a szocialista országok fejlődő együttműködésére a világűr kutatás területén is.

— Milyen kutatásokra célszerű felhasználni az űrállomásokat?

— A tudósok évszázadok óta tanulmányozzák a Napot, csillagokat, de ezek kisugárzásának csak töredéke éri el a Föld felszínét. Nagy részüket, mindenekelőtt a röntgen és az ultraibolya sugarakat felfogja a légkör. Ugyanakkor éppen ezekben a spektrumokban található a legtöbb információ, például a Napban lezajló folyamatokról. A Szaljutok fedélzetén felállított gammaröntgen és infravörös, önálló program szerint dolgozó teleszkópok együtt a külön-külön végeztek megfigyeléseket. Már ebből a példából is látható, hogy az űrkutatásban az asztrofizikai vizsgálatok előkelő helyet foglalnak el. A jövőben a föld körüli pályára juttatott csillagászati és rádiócsillagászati obszervatóriumok lehetővé teszik, hogy a világminőség távoli vidékeit is megfigyeljük és a Föld számára fontos adatokat szerezzünk be az ott lejáró folyamatokról.

Egy másik fontos irányzat a Föld természeti kincseinek tanulmányozása a világűrben, a földkutatás módszereinek kidolgozása. A földi tartalékok felderítésére minden bizonnyal hamarosan űrszolgálatot hoznak létre, amely befolyásolja majd az ember gazdasági tevékenységét szárazföldön és óceánon egyaránt. Már most is világos, hogy a kozmikus eszközök több információt adnak bolygóinkról, mint a földi eszközök.

A világűr a technológusokat elsősorban a mély vákuummal és a súlytalansággal, vagyis azokkal a feltételekkel vonzza, amelyeket a Földön valamilyenre is tartósan létrehozni gyakorlatilag lehetetlen. Ugyanakkor azoknak a technológiai folyamatoknak a köre, amelyeket a föld körüli pályán célszerű elvégezni, meglehetősen nagy, számos közülük pedig ipari jelentőségű lehet.

— Megtérülnek-e napjainkban az ember vezette kozmi-

kus technika ráfordításainak költségei?

— Bár a föld körüli pályán folytatott munka alapvetően kísérleti jellegű, gyakorlati haszna országunk gazdasági életében máris érzékelhető. Csúpan a Klimuk és Szvasztyjanov által a Szaljut-4 fedélzetén végrehajtott második expedíció alkalmával 5,8 négyzetkilométernyi szovjet területre készült felvétel. A képeken található információk a népgazdaság különböző ágazataiban összesen több, mint 50 millió rubel hasznot hoztak.

— A kozmikus megfigyelések a geológusokat elvileg új kutatási eszközökhöz juttatták. Kiszámították, hogy a kőolaj és földgázlelőhelyek felderítésének 5 százalékos meggyorsítása a népgazdaságnak évente 2 milliárd rubel hasznot jelent.

— A mezőgazdasági dolgozók, a halászok, az erdőgazdasági szakemberek, építők és térképészek, valamint számos más szakma képviselői „megrendelésekkel” fordulnak az űrkutatókhoz és munkaterületeikön a világűrbeli hozott információkkal dolgoznak.

— Milyen távlatok vannak az orbitális űrállomásoknak?

— A jövő orbitális űrállomásainak korlátlan ideig kell dolgozniuk a világűrben. A személyzet váltását és az eszközök cseréjét speciális szállító űrhajókkal végzik.

— Idővel célszerű lehet olyan űrállomások készítése, amelyek évekig vagy évtizedekig dolgoznak a világűrben és a személyzet 20–30 fős csoportokban váltja majd egymást. Távlatokban beszélhetünk óriási, számos célnak megfelelő komplexumokról is, amelyeken akár száz vagy annál is nagyobb létszámú személyzet teljesít szolgálatot.

— Természetesen az ilyen űrállomások föld körüli pályán szerelnék össze blokkokból, amelyeket viszonylag kis rakétákkal juttatnak a világűrbe. Egy-egy ilyen blokk lehetne lakófülke, cellaboratórium, felszereléseket, és berendezéseket szállító kamra.

A világűrben végzett összeszerelés alkalmával nem nélkülözhetjük az űrhajószerelők munkáját, akik szikafanderben végeznék feadatukat. Helyváltoztatásukat miniatűr — a derekukra csatolt övbe épített — rakétamotorok vagy rakétapisztolyok segítenék elő.

Importcikk

Vízszintes: 1. Szellemes megállapítás egy külföldi lapból (zárt betűk: H, M, B, E), tolyt. a függ. 14. és 26. számú sorban. 14. Eszetimilk. 15. Norvég regényíró (1833–1908). 16. Iz, aroma. 18. Számára. 19. Lena egyenmű betűi. 20. Allat lakja. 21. Ha egy helyben van, akkor is jár (fordítva). 23. A ponty rokona. 25. ...Angeles. 26. Több ízben magasba tart. 29. Csehország fogasba tart. 30. Komáromnál ömlik a Dunába. 30. Kiejtett betű. 31. Divatos dal. 32. Konyhai eszköz. 33. Banded. 34. A francium vegyjele. 35. SYE 36. Megszólitás. 38. A tea alkaloidja. 39. Pályázatot ... : meghirdet. 41. Igeképző. 42. Móricz nőalakja. 44. Indulatszó és vegyjel. 45. Egykori indiai nép. 46. A tévé egyik népszerű riportere (Jutka). 47. Disznó. 48. A kripton vegyjele. 49. Női énekhang. 51. Régi súlymérték. 52. Rikoltozik. 54. Közterület. 55. Irásjegy. 56. Kötőszó. 57. Tanít. 60. Az amerikai Nagy-tavak esyike. 61. Rendkívül pontos időmérő eszközök. 64. Közésg Heves megyében. 65. Névelő.

Függőleges: 2. Igénytelen búzafajta. 3. Kossuth-díjas rendező (László). 4. Földünk egyik legnagyobb kiterjedésű tava. 5. A fent harminckettő része. 6. Jut. 7. Sporteszköz. 8. Fűz. 9. Közésg Győr-Sopron megyében. 10. Házikó. 11. Zuhan. 12. Egyfór. ma betűk. 13. ...-hegység; alacsony rögcsoport a Dunától délkeleti részén. 14. A vízszintes 1. sz. sor folytatása (zárt betűk: G, S, A). 17. Az USA egyik állama. 21. Női név. 22. ... Sztrizsenov; neves szovjet

KIS TÖRTÉNETEK

Híres emberekről

Amikor a Petrasevszkij-féle utópista szocialista forradalmi mozgalomba keveredett nagy orosz író, Fiodor Mihalovics Dosztojevszkij halálbüntetés helyett kegyelemből Szibériába száműzték, egyik barátja és csodálója odát írt a tiszteletére. A költemény azt próbálta érzékelteni, hogyan fogadják a többi kényszer munkások Dosztojevszkij kezdetben gyanakvással, idegenkedéssel, hogyan melegednek fel iránta, hogyan kezdik tisztelni és csodálni, s hogyan válik a regényíró lassanként a szerencsétlen száműzöttek tanítómesterevé.

Hosszú esztendővel később a jóbarát megmutatta a hazatért Dosztojevszkijnek a verset, aki száműzetésében, börtönévei idején ismerte meg közvetlen közelről az orosz népet, figyelmesen végigolvasta a verset, majd így felelt:

— Jól esik, hogy ilyen szeretettel gondoltál rám, köszönöm. Egy nagyon fontos dologban azonban tévedtél, barátom. Én száműzött-társaimnak nem tanítómestere, hanem legáltalánosabb tanítványa voltam.

Külföldi útján Dosztojevszkij eljutott Baden-

Badenba. Mivel kevés volt a pénze, szerencsét próbált a kaszinó rulettasztalánál. A szerencse nem ütött be — azt a kevés pénzt is elvesztette, amivel játszani kezdett. Maradék garasain levelet írt barátainak Oroszországba, sürgős segítséget kért, de a pénz nem jött.

Már jó ideje nem egyenlített ki penziószámláját, amikor a fogadós észrevette, hogy vendége — fizetésképtelen. Az emberséges gazda nem tette ki a pénztelen vendég szűrét, csak annyit mondott:

— Aki nem bírja előteremteni a mindennapi kenyerét, az ne egyék. De hogy éhen ne haljon, kap tőlem naponta két csésze teát, sütemény nélkül. Aztán segítsen magán, ahogy tud.

Dosztojevszkij egész nap szobájába zárkózva, az éhségtől bágyadtan feküdt agyán, és várta a mentőutalványt. Csak teázás idején ment le az étterembe, ahol a többi vendég nem győzött csodálkozni a sápadt, elnyűzött, étvágytalan idegenen.

— Uram — mondta jöndulatúan egyik szomszédja —, sétálni, sétálni, hosszú sétákat kell tennie, s meglátja, attól egyszerűen megjön az étvágya...!

KALAND ÉS TUDOMÁNY

Még egy hónapja sincs annak, hogy két brit léghajós — Christopher Davey őrnagy és Ron Cameron — rekorddöntési kísérlete sikertelenül végződött. Az Atlanti-óceán túlsó partjáról ma hajnalban újabb léghajó emelkedik magasba, hogy fedélzetén három amerikaival — a 48 éves Ben Abruzzóval, a 44 éves Maxie Andersonnal és a 31 éves Larry N. Newmannel — Európába repüljön.

„Double Eagle II.” névre keresztelt léghajójuk balonja ezüst- és fekete színű, míg a gondolat vörösré és sárgára festették. A repülés két idősebb résztvevője már 1977-ben a „Double Eagle” elnevezésű léghajóval Izlandig jutott. Mindkettőjük négygyerekes családapa.

A sűrűn váltakozó széljárás miatt késett az Atlanti-óceán 18. léghajós átrepülésének megkezdése.

Párizsból is léggömbhír érkezett.

Már a harmadik, tudományos kísérleti anyagokkal megrakott sztratoszféraballon repült át a Földközi-tenger fölött az „Odisszea 78” elnevezésű francia-olasz-spanyol kísérletorszagt keretében. A csütörtökön Sziciliából „szélnel eresztett” léggömb 19 órával később a spanyolországi Cordobában ért földet, a Tejut-rendszerből, valamint az azon kívülről érkező röntgensugárzás mértékéről gyűjtött adatokkal együtt.

Az utolsó kísérletet augusztus 15-re tervezik, ekkor mintegy 38–40 km magasságban biológiai kísérleteket végezhetnek a gondolában levő automata berendezésekkel.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
14						15							
16						17			18			19	
20						21			22			23	24
25						26			27			28	29
30						31			32				
						33			34			35	
36	37					38			39			40	41
42						43			44				
46						47							48
49									50				51
52						53			54				55
56						57	58		59				60
61						62			63				64
													65

filmszínház. 24. Mindennapi ténykedésünk. 26. A megállapítás befejező része (zárt betű: E). 27. Agár egyenmű betűi. 28. Etkezés előtt kerül az asztalra. 31. Sarok. 34. Füstszűrő. 37. Gyakorlati ember. 39. Férfinev. 40. Hasadék. 43. Szobabejárát. 45. A tér zárt felülettel határolt része. 47. Vas megyei község. 48. Nagy drámaírók. 50. Vájtó, értékpapír átruházása (ZSIRO). 51. Kellekmentlen személytől megszabadul. 53. Ruhatarozók. 55. Félgömb alakú borítódív. 58. Fegyver és ívmérték, fordítva. 59. Fegyver része. 60. ... föld Isten kalapja” (Petőfi). 62. Szovjet folyó. 63. Hosszmérték, röviden. 64. ZJ. Beküldési határidő: 1978. szeptember 2.

Jelentés Budapest munkaerőhelyzetéről Bevált a közvetítés új rendje

Budapest munkaerőhelyzetét évek óta a kereslet és kínálat közötti feszültség, a tartós munkaerőhiány jellemzi. Az elmúlt években a tervszerűbb és ésszerűbb munkaerőelosztás és -gazdálkodás megvalósítása érdekében több központi intézkedés, kormányhatározat és rendelet született, a fővárosi tanács pedig újólag szabályozta a munkaerő-közvetítés és a -toborzás rendjét.

A Budapest munkaerő-ellátottságára jellemző feszültség 1978-ban, a vállalatok munkaerő-gazdálkodásában érzékelhető kedvező változások ellenére sem szűnt meg — mondták a fővárosi tanács szakemberei. — Ma is az jellemző, hogy a különböző gazdálkodási ágazatokban kielégítetlenek maradnak a munkáltatók létszámfelvételi igényei. Különösen súlyos munkaerőhiánnyal küzd az építőipar, az egészségügy, a szociális szolgáltató ágazat, az élelmiszer-kiskereskedelem, nagy a munkaerőhiány a tömegközlekedésben.

Sokan megkérdőjelezik a munkaerőhiány súlyosságát, sőt egyre gyakrabban halljuk, hogy valójában teljesítményhiányról van szó, a munkaszervezés alacsony színvonaláról, arról tehát, hogy a meglévő munkaerőt nem használják ki megfelelően.

Valóban így van — mondják a munkaerő-gazdálkodás irányítói. — Amikor ugyanis a munkaerőhiány jelenlegi problémáiról beszélünk, akkor a gondok javarésze elválaszthatatlan a munkaszervezés és munkaerő-gazdálkodás mai színvonalától. Sok vizsgálat bizonyítja — s ezt ma már a gazdasági vezetők többsége se vitatja —, hogy a munkahelyeken legalább 15—20 százalékos a belső tartalék. Ha ennek csupán a negyedét, a felét sikerülne mozgósítani, csökkenne a fővárosban a munkaerőhiány.

A fővárosi munkaerő-gondjait a szakemberek általában tatónak ítélik meg, ami mindekenél is azzal magyarázható, hogy a munkaképes korú lakosság foglalkoztatottsága gyakorlatilag teljes. A munkaképes korú férfiak 99 százaléka dolgozik, a nőknél pedig megközelíti a foglalkoztatottság a 90 százalékot. A demográfiai tényezők, a népességkonstrukciójában bekövetkező változások nem sok jót ígérnek. Már ma is egyre közvetlenebbül tapasztalható a munkahelyeken, hogy magasabb a nyugdíjba vonuló dolgozók száma, mint a helyükbe lépő fiataloké. Ez tartós jelenség, amivel a jövőben is számolni kell. A tervezésben nem lehet többé figyelmen kívül hagyni például azt a tényt, hogy a munkaképes korba lépő fiatalok túlnyomó többsége továbbtanul, tehát jónéhány évvel eltolódik a munkábaállás ide-

je. A vidéki ipartelepítések és más tényezők hatására ugyanakkor csökken a Budapestre bevándorló és itt munkát vállalók száma. 1960-ban például még évi 41 ezren vándoroltak be a fővárosba, napjainkban viszont már csak 6—7 ezren évente és többségük tanulni jön a fővárosba.

Megkérdéztük, hogy érzékelhető-e a realitások felismerése a fővárosi vállalatok munkaerő-gazdálkodásában. A tanácsnál elmondták, hogy realitásokhoz újabban jobban igazodik az éves és a középtávú létszámtervezés. Kedvező jelenség a fluktuáció csökkenése és az ezzel kapcsolatos vállalati magatartás. Ma már vannak olyan vállalatok — ilyen például a Csepel Művek, a BKV, sőt a 43. Állami Építőipari Vállalat is — ahol nem veszik fel a vándormadarakat. A vállalatok egy része igyekszik megtartani a meglévő munkaerőt.

A munkaközvetítés új rendjéről elmondták a munkaügyi főosztályon, hogy a fővárosi ipar létszámellátását az ágazati minisztériumok által elkészített minősítések, kategóriák figyelembevételével kell elősegíteni. Megkülönböztetett, előnyösebb helyzetbe kerültek tehát azok a vállalatok és munkahelyek, amelyeknél a fontos népgazdasági érdekek fűződnek a munkaerő biztosításához, illetve amelyeknek tevékenysége a lakosság ellátása szempontjából nélkülözhetetlen. A kategorizálás, a „fontossági sorrend” bevezetése érthetően nem nyert egyformán örömteli fogadtatásra, s a munkaerő-közvetítés új rendjét se helyeslik mindenképp. Mégis, az új intézkedések — ha nem is szüntették meg a fővárosi munkaerőhiányt (nem is ez volt a cél) — de érzékelhetően hozzájárultak a feszültségek mérsékléséhez, főként a tervszerűbb munkaerő-elosztáshoz. Talán elegendő arra utalni, amire évek óta nem volt példa, hogy a közvetítés új rendjének segítségével a kereskedelembe és a különböző szolgáltató munkahelyekre most több munkaerőt irányítottak, mint valaha. A munkaközvetítés új rendje természetesen többletmunkát rótt a munkaerő-gazdálkodási hivatalokra, ahol tavaly az ügyfélforgalom a korábbihoz képest 66 százalékkal növekedett.

A Fővárosi Tanács munkaerő-gazdálkodási főosztályának szakértői elmondták azt is, hogy az elmúlt évben a közvetítő irodákban havi átlagban minden 100 munkát keresőre 770 munkahely jutott. A korlátozások ellenére a munkahelyek e gazdag választéka biztosítja, hogy most és a jövőben is minden dolgozó a képességeinek legjobban megfelelő munkahelyet választhassa.

Új aszfaltfóó Pécssett

Pécs nyugati peremén megkezdte működését a Baranya megyei Állami Építőipari Vállalat készülő új komplex telepének első egysége, az aszfaltüzem. Ezután innen szállítják a lakótelepi és közútkonstruktó utáni utépítésekhez a fedőanyagot. Az üzem átalakított és korszerűsített gépparkját Uránváros házainak, gyermekintézményeinek gyűjőből költöztették el, ahonnan már rég „kinézték” a port, kormot árasztó, levegőt rontó telepet. Új helyen nem szennyezi a környezetét: nagy hatású vizes porleválasztó biztosítja, hogy csak gőz párologjon a szabadba. A vállalat nagyszabású „háztáji” rekonstrukcióval fej-

leszti ipari háttérét. A 320 millió forintos költséggel megvalósuló központi telepen javában szerelik a torony-betonelektől belga gyártmányú berendezéseit, amelyekkel óránként 60 tonna beton készíthető. Itt rendezkedik be a vas-hajlító és előkészítő üzem, az asztalos- és lakatosműhely, amelyek jelenleg szétszórta, a belváros lakott területén, elavult, szűk telepeken dolgoznak. A jövő év végéig megoldódnak azok a problémák, amelyek az ipari gyártás, szolgáltatás és raktározás terén ma még súlyos gondokat okoznak a nagyvállalatnak. Az új központi telepen gazdaságos tömegtermelésre rendezkednek be.

Gazdag eseménysorozat az évfordulókra

A kulturális és a tudományos intézmények megkezdték az előkészületeket az 1918—19-es történelmi évfordulók megünneplésére.

Őszi rózsá — piros rózsá — az 1918-as polgári demokratikus forradalom 60. évfordulójára címmel a Petőfi Irodalmi Múzeumban kiállítás lesz. Fotódokumentumok, irodalmi és művészeti alkotások mutatják be: hogyan tükröződik az őszirózsás forradalom a magyar irodalomban.

Az október végén megnyíló kiállítás folytatásaként a jövő év tavaszán a Magyar Tanácskörtársaság történelmét idézik fel.

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum vándorkiállításán mutatja be a Kommunizmus Magyarországi Pártja megalakulásának történetét. Az 55 tablón elhelyezett fotókon, dokumentumokon kívül eredeti tárgyi emlékek is láthatók majd a Villányi úti oktatási központban, a fővárosi és a vidéki üzemekben, művelődési házakban. Vándorkiállítások érkeznek Moszkvából, Varsóból, Prágából. A kisebb méretű — 25 tablós — kiállítás a KMP megalakulása és a proletárforradalom győzelme közötti időszakot idézi fel.

A Magyar Tanácskörtársaság plakátját, bélyegét és pénzörmeit várbeli otthonában mutatja be a munkásmozgalmi múzeum. A vándorkiállítás eljut művelődési házakba és a külföldi magyar intézetekbe is. Az Országos Levéltár, az MSZMP Párttörténelmi Archivuma és a Hadtörténelmi Levéltár másolatokat készített a forradalmak eseményeit dokumentáló, kevéssé ismert iratokról. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a Magyar Tanácskörtársaság hősei az irodalomban címmel bibliográfiát állít össze. A könyvkiadók több reprezentatív művet jelentetnek meg az évfordulókra.

Fejlesztési tervek Baranyában 1990-ig

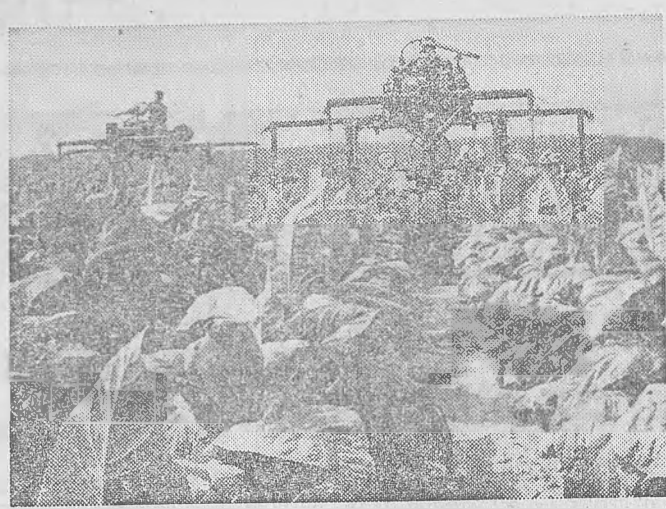
Baranya mezőgazdaságának távlati fejlesztési koncepcióját tárgyalta meg Pécssett a megyei pártbizottság és a megyei tanács végrehajtó bizottsága, melyen részt vett Kovács Imre mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes, aki hangsúlyozta: versenyképesebbnek kell lenniük az élelmiszerek világpiacon. Olyan termékeket kell előállítani, amelyek kiállják az összehasonlítást a magas színvonalú mezőgazdasággal rendelkező országok árúival.

Az ország megyéi közül elsőként Baranyában készült el a mezőgazdasági és élelmiszeripar és a fagyasztás, hosszú távú fejlesztési koncepciója. Az 1990-ig szóló program meghatározza azokat a területeket, amelyeknek fejlesztése különösen fontos a népgazdaság számára és ezért az állam támogatására számíthatnak. Így elsősorban a kukorica, a hús és húskészítmények, a növényi olajok, a friss és tartósított kertészeti áruk, a tenyésztés és a vetőmagvak. A termelés fejlesztésének kulcskérdésekként a hatékonyságot jelölte meg a koncepció.

Százezer hektárra elegendő mag a másodvetésekhez

Van elegendő vetőmag a másodvetésekhez. A Vetőmagtermelő és Értékesítő Vállalat több mint százezer hektárra elegendő növényi szaporítóanyagot gyártott. A raktárakban elegendő, rövid távú készletű kukorica-, zöldborsó-, takarmányozásra szánt napraforgó-, muhar- és kölesmag van. A kertészeti növények közül elsősorban a csemege- és a salátauborka-magvakat ajánlják másodvetésre. Harmincféle növényből eddig 57 ezer hektárra elegendő kelt el. Az időjárás kedvez a másodvetésű növények termesztésének.

DOHÁNYSZÜRET ÉRSEKVADEKERTEN

Az érsekvadkerti Magyar—Csehszlovák Barátság Tsz-ben az idén negyvennyolc hektáron ültettek gépesített megmunkálásra és szedésre alkalmas, tizenhét hektáron pedig hagyományos kerti dohányt.

Befejezés előtt az aratás

Az utóbbi néhány hétben a jó időjárás kihasználva, nagy erőfeszítéssel, társadalmi összefogással sikerült az aratási munkákat felgyorsítani. Ennek alapvető forrása az emberek magasabb szaktudása és az a tény, hogy a kombájnkapacitás 1975-höz képest 40 százalékkal magasabb volt az idén.

A gépeket ésszerűen, jól felkészülve használták ki a mezőgazdasági üzemekben. A kombájnok — több tízezer — mindvégig váltott vagy nyújtott műszakban dolgoztak. Ha a munka kívánta, éjszaka reflektorfényben is arattak. Velük együtt az 55 ezer traktoros és több tízezer szerelő, teherautó-sofőr vett részt az aratásban. Az IFA-gépkocsik cserealkatrészeikhez 7 elosztó helyet jelöltek ki és más központi intézkedéssel is biztosították a szállító járművek folyamatos működését is. Az előkészítés és a munka szervezett volt, a társadalmi összefogás is példamutató volt.

A déli megyékből az aratás befejezése után nyomban átirányították a kombájnok nagy részét, ahol később érik a gabona. A körültekintő szervezést bizonyítja, hogy csak eddig és akkor küldték a gépeket, ahol foglalkoztatni is tud-

ták, tehát a fogadókésztség nemcsak a jó szándékban nyilvánult meg. A kombájnokkal együtt mentek a szerelők is, tehát teljes brigádok érkeztek más mezőgazdasági üzemekbe is. Csehszlovákiából száz kombájn dolgozott nálunk. Most, hogy az aratás a vége felé jár, a magyar kombájnok elindulnak északi barátainkhoz vissza segíteni a munkát.

Amennyiben az időjárás jó úgy a gabona nagy részét sikerül betakarítani. A múlt hét első napjára Borsodban, Nógrádban és Heves megyében maradt már csak aratni való. Kiseb táblák érteletlenek voltak még a Bakonyban, Zirc környékén és — ahogy mondani szokták — csip-csup területeken áll még a lábán a gabona Békésben, ahol nagyon belvizes volt még a föld. Ezenkívül Zalában és Vas megyében maradt még egy kevés betakarításra váró búza.

Az utolsó 1 százalék learatása azonban nagy erőfeszítéseket szaktudást követel, mert domboldalokon, hegyvidékeken kell a munkát végezni. Ide már a legnagyobb gyakorlati rendelkezéssel rendelkező kombájnokat küldték, hogy a termés mind kevesebb veszteséggel kerüljön a magtárakba.

Teljes erővel működnek az öntözőtelepek

Ismét teljes erővel dolgoznak a mezőgazdasági nagyüzemek öntözőtelepei; a nyári, meleg időjárás gyorsan tapasztalta a talaj nedvességtartalmát és így szükség van a mesterséges pótlásra.

A mezőgazdasági nagyüzemekben eddig mintegy 125 hektár területet öntöztek meg; az elmúlt év azonos időszakában már 200 ezer hektár felett tartották, igaz, akkor nagyobb szükség volt az öntözésre. Az idén az átlagosnál lényegesen több csapadékot kapott a talaj. De érdekes, hogy még a júniusi és júliusi esős periódusban sem hagyott fel a gazdaságok jó része az öntözéssel; a zöldség- és gyümölcs-telepek, a takarmányok rendszeresen megkapták a vízáradatokat. Voltak az országnak olyan területei is — mint például a Kisalföld — ahol azért volt szükség az állandó esőztetésre, mert a sokévi átlagnál kevesebb természetes nedvességet kaptak a növények.

A szivattyúk és a peremterelőrendszerek ismételt indítása mindenképpen indokolt. A korábbi esőzések nyomán ugyanis a növényállomány hatalmas lombzatot nevelt, szép, egészséges hajtásokat, s növényi részeket hozott, s ezek nagymértékben párologtatnak. A kukorica és a cukorrépa képes arra, hogy naponta 6—7 milliméternyi esőnek megfelelő nedvességet vonjon ki a talajból, s így 28 fokok hőmérséklet esetén egy hét is elég ahhoz, hogy 50 milliméternyi csapadék távozzon el a növényi gyökérzet környékéről.

Hét újabb gyermekbénulásos megbetegedést észleltek Hollandiában, s ezzel kilencvenegyre emelkedett a fertőzötték száma. Valamennyien egy vallási szekta tagjai, akik istenbe vetett bizalmukat hangoztatva elutasították a megelőző oltást. A járvány május óta terjed több hollandiai városban.

Igy megtörhet a kapásnövények eddigi szép és egyenletes fejlődése. Azokon az országterületeken, ahol a talaj vízgazdálkodása rosszabb (a homokos, sülévényes területeken), máris esedékes a kapásnövények öntözése.

Öntözővíz van; a vízügyi szervek elegendő készletet tartaláltak, úgyhogy a gazdaságok tetszés szerinti mennyiséget használhatnak föl belőle. A Diósgyőri Gépgyár soron kívül készítette el a mezőgazdasági üzemek által megrendelt víztermelő berendezéseket, így gépekben sincs hiány.

A nyár első felének esős időjárása alkalmat adott arra, hogy meggyorsítsák az öntözőtelepek rekonstrukcióját és az 1978-ra előirányzott fejlesztést. Az idén további 12 ezer hektáron rendezkednek be a gazdaságok az öntözésre. Az ehhez szükséges hiteleket, valamint az állami támogatást már megkapták; 70 százalékos az állami támogatás a szőlő-, zöldség-, gyümölcs- és burgonyatermelő gazdaságoknak az öntözőtelepek létesítésére és átlagosan 60 százalékos központi térítést kapnak a rizstermelők. Az állami támogatást tervpályázat útján nyerték el a gazdaságok. A tervpályázatra érkező műszaki dokumentációkból különben arra lehet következtetni, hogy az üzemek a műszaki felkészülést a legkorszerűbb módszereket alkalmazzák, olyan gépek beszerzését irányozták elő, amelyekkel minimálisra csökkenthetik a fizikai munkát.

A himfai parkerdőt továbbfejlesztik. Jelenleg a 92 hektáros terület mocsaras részének víztárolóvá alakításán dolgoznak, tizenöt hektáros tófelületet alakítottak ki. A parkerdőben újabb sétányokat, esőbeállókat, pihenőhelyeket létesítenek, s kitisztítják az egykori halastavat is.

HÍREK

Új nagydíj

Termelési nagydíjakat adnak az alkotmány napja alkalmából a székesfehérvári Vörösmarty, a barcsi Vörös Csillag, a vaskúti Bácska és a vajai II. Rákóczi Ferenc Tsz-nek, valamint a Mezőhegyesi Állami Gazdaságnak. A most először kiadott díjakat azok a gazdaságok nyerték el, amelyek a legjobb minőségű kenyérbúzázt termelték, s emellett gazdálkodási eredményül egyébként is kiemelkedő volt.

A „népi” meteorológia előrejelzése szerint a hűvös-esős nyárról a dél-dunántúli Baranyából és Tolnából, csakúgy, mint az északi fekvésű Nógrádból bőséges másodvirágzásokról adtak hírt. S az ősi hiedelmek szerint ha ismét virágba borul az akác-, gesztenye-, körte-, magnóliafák — ez szép, hosszú őszt jelent.

Zichy Mihály és a grúz kultúra címmel jelent meg Tbiliszi Guram Saradze grúz irodalomtörténész munkája, amely a grúz—magyar kultúrtörténeti kapcsolatok újabb részleteit tárja fel.

Tízcsatornás gumitömlőt készítenek a szénbányászat részére a szegedi Taurus gumigyárban. A fából készült ácsolatokat helyettesítő fémtámok előrehaladásának vezérléséhez eddig tíz különböző gumicső kellett, s ez nagyon nehézkessé tette a berendezés kezelését. A tízcsatornás kábel iránt máris nagy az érdeklődés a KGST-országok, főként a szovjet, a lengyel és az NDK-beli szakemberek körében.

10—15 vagon őszibarackot szállít naponta az ország minden részére a Csongrád megyei ZÖLDÉRT Vállalat: a legtöbbet Budapestre, ahová hűtővagonokba rakva frissen érkezik meg a szatymazi barack. Az ország egyéb tájaira tehergépkocsik szállítják az éjszakai és a hajnali órákban, amikor hűvösebb az idő.

Helsinki megnyílt a hagyományos könnyű- és kamazenei fesztivál. A tizenkilencedik alkalommal megrendezésre kerülő zenei fesztiválon a vendéglátó ország mellett az NDK, a Szovjetunió, Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország és más országok előadóművészei és zenekara lépnek fel.

A békésabai Munkácsy Mihály Múzeum szomszédságában átadták a mintegy 800 négyzetméter alapterületű új múzeumi épületrészt, amely munkaszobák, raktárak, restaurátorműhelyek, fotólaboratóriumok és kiállítóterek kaptak helyet.

Egerben megnyílt a magyar filmművészettel foglalkozó nyári egyetem. A fórumra tíz országból 90 vendég érkezett. A külföldi és hazai résztvevők ezúttal Fábri Zoltán alkotói útjával ismerkednek.

Ember és természet, Borsod '78 címmel nyílt kiállítás Miskolcon a belvárosi Vörösmarty utcai általános iskolában. A többi között bemutatják az észak-magyarországi táj növény- és állatvilágát, Borsod megye és a Büki Nemzeti Park természetvédelmi és idegenforgalmi értékeit, valamint a megyében folyó környezetvédelmi tevékenység eredményeit.

Morzsolts esemegekukorica fogyasztását és tárolását kezdte meg a zalaegerszegi hűtőház. A zömében a zalai mezőgazdasági nagyüzemekben termelt kukoricából 170 tonnát dolgoz fel a hazai fogyasztásra és exportra.

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE
Szerkesztő:
a szerkesztő bizottság
1054 Budapest
V., Steindl utca 8.
Kiadja:
az Igazságügyi Minisztérium
Bv. Országos Parancsnoksága
70—3370. Szikra Lapnyomda
Budapest